

รายงานผลการใช้นวัตกรรม สร้างสรรค์คนดี ของโรงเรียนคุณธรรม สพฐ. ประจำปี พ.ศ. ๒๕๖๖ ประเภทครูผู้สอน (ด้านการเรียนการสอน)

รับผิดชอบดี มีชัยแล้วลูก ด้วยนวัตกรรม กอด กล่อม เกลา
เขาเรียกเราว่าแม่

นางนฤมล สวางพันธ์
ตำแหน่ง ครู
โรงเรียนหนองม่วงวิทยา

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาลพบุรี
สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานกระทรวงศึกษาธิการ

รูปแบบรายงานผลการใช้นวัตกรรม สร้างสรรค์คนดี

รูปแบบการนำเสนองาน

บทที่ ๑ ความเป็นมา

บทที่ ๒ เอกสาร แนวคิด ทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง

บทที่ ๓ การผลิตและการใช้นวัตกรรม

บทที่ ๔ ผลการใช้นวัตกรรม

บทที่ ๕ ปัจจัยความสำเร็จ ข้อเสนอแนะ และการเผยแพร่

ภาคผนวก ภาพประกอบ (ถ้ามี)

หมายเหตุ รายงานผลการใช้นวัตกรรม รวมภาคผนวก ไม่เกิน ๓๐ หน้า

คำนำ

รายงานผลการใช้นวัตกรรม สร้างสรรค์คนดี ประเภท ครูผู้สอน (ด้านการเรียนการสอน) ประจำปี พ.ศ. ๒๕๖๔ เล่มนี้ ข้าพเจ้าได้ตั้งใจเรียบเรียงขึ้น เพื่อสะท้อนให้เห็นถึงความเป็นมาของนวัตกรรม เอกสาร แนวคิด ทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง ขั้นตอนของการผลิตและการใช้นวัตกรรม ผลการใช้นวัตกรรม ตลอดจนปัจจัยความสำเร็จ ข้อเสนอแนะ และการเผยแพร่ ซึ่งใช้ชื่อนวัตกรรมในครั้งนี่ว่า “รับผิดชอบดี มีชัยแล้วลูก ด้วยนวัตกรรม กอด กล่อม เกลา เขาเรียกเราว่าแม่” โดยได้ใช้นวัตกรรมดังกล่าวในการพัฒนาคุณลักษณะคุณธรรมด้านความรับผิดชอบ ของนักเรียนโรงเรียนหนองม่วงวิทยา อำเภอหนองม่วง จังหวัดลพบุรี ตามโครงการโรงเรียนคุณธรรม สพฐ. พร้อมทั้งได้แนบเอกสารหลักฐานอ้างอิงตามข้อเท็จจริง ซึ่งรายงานที่นำเสนอนี้เกิดจากการปฏิบัติจริง ตามที่ข้าพเจ้าได้ทุ่มเท มุ่งมั่น และเอาใจใส่ในการปฏิบัติหน้าที่ครูเพื่อนักเรียนอย่างเต็มความสามารถ เพื่อให้เกิดผลดีต่อนักเรียน เพื่อนครู โรงเรียน และชุมชนอย่างยั่งยืนสืบไป

ขอขอบพระคุณบิดา มารดา ครู อาจารย์ ผู้ให้ชีวิตข้าพเจ้าและให้ความเป็นครูแก่ข้าพเจ้า ขอบพระคุณท่านผู้อำนวยการจำสิบเอกจตุรงค์ กุลแก้ว ผู้อำนวยการโรงเรียนหนองม่วงวิทยา รวมทั้งท่านรอง ผู้อำนวยการโรงเรียนทั้ง ๒ ท่าน ที่คอยให้คำแนะนำ สนับสนุน เป็นกำลังใจในการทำงานมาโดยตลอด ขอบคุณ คณะครู บุคลากรทางการศึกษา ผู้ปกครอง นักเรียนโรงเรียนหนองม่วงวิทยา ตลอดจนผู้ที่เกี่ยวข้องทุกท่าน ที่คอยช่วยเหลือ สนับสนุน ให้ความร่วมมือในการขับเคลื่อนนวัตกรรมสร้างสรรค์คนดีให้บังเกิดผลสำเร็จอย่างเป็น รูปธรรม และขอขอบพระคุณท่านคณะกรรมการผู้ทรงเกียรติทุกท่าน ที่ได้ให้ความอนุเคราะห์ในการประเมินผลงานของข้าพเจ้าไว้ ณ โอกาสนี้

นางนฤมล สวนพันธ์
ครู โรงเรียนหนองม่วงวิทยา

สารบัญ

บทที่	หน้า
๑ ความเป็นมา.....	๑
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	๑
วัตถุประสงค์.....	๓
เป้าหมาย.....	๓
ขอบเขตของการศึกษา.....	๔
นิยามศัพท์เฉพาะ.....	๔
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ.....	๕
กรอบแนวคิดการวิจัย.....	๕
๒ เอกสาร แนวคิด ทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง.....	๖
เอกสารที่เกี่ยวข้อง.....	๖
แนวคิด ทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง.....	๗
๑. ทฤษฎี ๒๑ วัน.....	๗
๒. กฎแห่งการทำซ้ำ.....	๗
๓. โมเดลแบบปล่อยความรับผิดชอบทีละน้อย.....	๗
๔. ทฤษฎีความแตกต่างระหว่างบุคคล.....	๘
๕. ศาสตร์พระราชาลักษณ์การทรงงานตามแนวพระราชดำริ “เข้าใจ เข้าถึง พัฒนา” ..	๙
๖. หลักกรรมแห่งความสำเร็จ “อิทธิบาท ๔” ..	๙
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	๑๐
๓ การผลิตและการใช้นวัตกรรม.....	๑๑
การผลิตนวัตกรรม.....	๑๑
การใช้นวัตกรรม.....	๑๓
๔ ผลการใช้นวัตกรรม.....	๑๖
กลุ่มเป้าหมายนักเรียนในที่ปรีกษานักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๓.....	๑๖
กลุ่มเป้าหมายนักเรียนในรายวิชาและกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนที่รับผิดชอบ.....	๑๖
กลุ่มเป้าหมายนักเรียนโรงเรียนหนองม่วงวิทยาในภาพรวม.....	๒๐
๕ ปัจจัยความสำเร็จ ข้อเสนอแนะ และการเผยแพร่.....	๒๑
ปัจจัยความสำเร็จ.....	๒๑
ข้อเสนอแนะ.....	๒๒
การเผยแพร่.....	๒๒
บรรณานุกรม.....	๒๔

สารบัญตาราง

ตาราง	หน้า
๑ แสดงผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเฉลี่ยของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๓/๓ เปรียบเทียบระหว่างภาคเรียนที่ ๑ และภาคเรียนที่ ๒ ปีการศึกษา ๒๕๖๕.....	๑๖
๒ แสดงความสามารถพิเศษ และการได้แสดงศักยภาพรายบุคคลของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่๓/๓.....	๑๗
๓ แสดงผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเฉลี่ยของนักเรียนในรายวิชาที่รับผิดชอบ เปรียบเทียบระหว่างภาคเรียนที่ ๑ และภาคเรียนที่ ๒ ปีการศึกษา ๒๕๖๕.....	๑๘
๔ แสดงผลการประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนในรายวิชาที่รับผิดชอบ เปรียบเทียบระหว่างภาคเรียนที่ ๑ และภาคเรียนที่ ๒ ปีการศึกษา ๒๕๖๕.....	๑๙
๕ แสดงผลการประเมินการอ่าน คิด วิเคราะห์ของนักเรียนในรายวิชาที่รับผิดชอบ เปรียบเทียบระหว่างภาคเรียนที่ ๑ และภาคเรียนที่ ๒ ปีการศึกษา ๒๕๖๕.....	๑๙
๖ แสดงผลสถิติการไม่มีสิทธิ์สอบปลายภาคเรียน, ผลการเรียนเฉลี่ย, ผลการประเมินกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน และอื่น ๆ ปีการศึกษา ๒๕๖๔ – ๒๕๖๕.....	๒๐

บทที่ ๑ ความเป็นมา

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

เด็กและเยาวชนถือเป็นกำลังสำคัญของชาติ ที่จะต้องพัฒนาประเทศให้เจริญก้าวหน้าในอนาคต ดังนั้นจึงต้องมีการพัฒนาทั้งด้านความรู้ควบคู่ไปกับการปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรม เพื่อนำไปใช้ในการปฏิบัติตนให้อยู่ร่วมกันในสังคมได้อย่างมีความสุข ผู้เรียนเป็นทรัพยากรที่สำคัญของชาติ เป็นวัยที่ควรศึกษาเล่าเรียน ฝึกฝนตนเอง เพื่อเติบโตขึ้นไปเป็นกำลังของชาติไทยในอนาคต สมควรที่จะต้องปลูกฝัง ส่งเสริมให้เป็นผู้ที่มีคุณธรรม จริยธรรม ไม่ฝักใฝ่อบายมุข ไม่สร้างปัญหาให้กับสังคม โดยเฉพาะความรับผิดชอบที่จะต้องปลูกฝังให้แก่ผู้เรียน เพื่อให้สามารถดำรงตนอยู่ในสังคมได้อย่างปกติสุขเป็นพลเมืองที่มีคุณภาพเพื่อพัฒนาประเทศชาติให้รุ่งเรืองต่อไป

การจัดการเรียนการสอนให้แก่ผู้เรียนนั้น ถือเป็นหน้าที่สำคัญของครูที่จะต้องดำเนินการอย่างมีระบบ มีขั้นตอน เพื่อให้บังเกิดผลสัมฤทธิ์ตามที่ทุกฝ่ายคาดหวัง ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๒ และที่แก้ไขเพิ่มเติมทุกฉบับ หมวด ๑ บททั่วไป ความมุ่งหมายและหลักการ มาตรา ๖ ที่ระบุว่า การจัดการศึกษาต้องเป็นไปเพื่อพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งทางร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้ และคุณธรรม มีจริยธรรมและวัฒนธรรมในการดำรงชีวิต สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข หรือกล่าวอีกอย่างคือเป้าหมายการศึกษาต้องการให้ผู้เรียนเป็น “คนดี คนเก่ง และมีความสุข” ประกอบกับในหมวด ๔ แนวการจัดการศึกษา มาตรา ๒๒ ได้ระบุไว้ว่า การจัดการศึกษาต้องยึดหลักว่าผู้เรียนทุกคนมีความสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้ และถือว่าผู้เรียนมีความสำคัญที่สุด การจัดการเรียนการสอนจะต้องส่งผลให้ผู้เรียนเป็นคนเก่งทางด้านวิชาการ เป็นคนดีมีคุณธรรม จริยธรรม และสามารถใช้ชีวิตประจำวันได้อย่างมีความสุข ดังนั้น คุณธรรม จึงเป็นอีกปัจจัยหนึ่งที่จะส่งผลให้นักเรียนเป็นคนดี ประสบความสำเร็จในการเรียน

โรงเรียนหนองม่วงวิทยา เป็นโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดกลาง ประจำอำเภอหนองม่วง จังหวัดลพบุรี มีนักเรียนจำนวน ๘๖๓ คน ได้เข้าร่วมโครงการโรงเรียนคุณธรรม สพฐ. และได้มุ่งปลูกฝังคุณธรรมแก่นักเรียน ๕ ประการ อันได้แก่ ความพอเพียง ความกตัญญู ความซื่อสัตย์สุจริต ความรับผิดชอบ และอุดมการณ์คุณธรรม ซึ่งได้สอดแทรกคุณธรรมข้างต้นทั้งในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน กิจกรรมพัฒนาผู้เรียน โครงการ/กิจกรรมตามแผนปฏิบัติการประจำปีงบประมาณ รวมถึงกิจกรรมพิเศษอื่น ๆ ตามนโยบาย มาโดยตลอดการเข้าร่วมโครงการฯ กอปรกับจากการสอบถามความคาดหวังของผู้ปกครองนักเรียนที่คาดหวังสิ่งที่ได้รับจากโรงเรียนในปีการศึกษา ๒๕๖๕ เมื่อครั้งการประชุมผู้ปกครองนักเรียน ภาคเรียนที่ ๑ ปีการศึกษา ๒๕๖๕ พบว่า ผู้ปกครองส่วนใหญ่คาดหวังให้นักเรียนสำเร็จการศึกษาตามกำหนด มากที่สุดรองลงมาคือ เป็นคนเก่งคนดีของสังคม จบสำเร็จการศึกษาแล้วมีอาชีพมีงานทำ และศึกษาต่อในระดับชั้นที่สูงขึ้น ตามลำดับ เมื่อพิจารณาความคาดหวังดังกล่าวแล้วจึงเล็งเห็นว่าคุณธรรม “ความรับผิดชอบ” ของนักเรียน ถือเป็นคุณธรรมหลักสำคัญที่จะช่วงผลักดันให้ความคาดหวังดังกล่าวสัมฤทธิ์ผลมากที่สุด

ความรับผิดชอบเป็นคุณธรรมธรรมสำคัญประการหนึ่งที่นักเรียนจะต้องได้รับการปลูกฝัง เพราะการที่นักเรียนจะประสบความสำเร็จหรือความล้มเหลวในการเรียนหรือการทำงานใด ๆ นั้นขึ้นอยู่กับความรับผิดชอบต่องานนั้นเป็นสำคัญ และความรับผิดชอบยังเป็นพื้นฐานในการเรียนรู้ที่ทำให้เกิดผลดีต่อตนเองและ

สังคม สอดคล้องกับกระทรวงศึกษาธิการที่ได้กำหนดจุดมุ่งหมายของการศึกษาโดยมุ่งส่งเสริมพัฒนาการของเด็กให้เป็นพลเมืองที่มีค่านิยมในความรับผิดชอบต่อหน้าที่ของพลเมืองที่ดี การปลูกฝังความรับผิดชอบสามารถกระทำได้โดยทุกฝ่ายต้องประสานความคิดและให้ความร่วมมือกันอย่างจริงจัง นับตั้งแต่สถาบันครอบครัว สถาบันศาสนา สถาบันโรงเรียน ตลอดจนสถาบันสังคม ความรับผิดชอบต่อเป็นพฤติกรรมอย่างหนึ่งที่สำคัญของเด็กและเยาวชนต่อการพัฒนาประเทศ

นักเรียนในระดับชั้นมัธยมศึกษา ถือว่าอยู่ในช่วงของวัยรุ่นตอนต้น และอยู่ในการศึกษาภาคบังคับและการศึกษาขั้นพื้นฐาน ซึ่งมีความแตกต่างระหว่างบุคคลค่อนข้างมาก โดยเฉพาะนักเรียนในที่ปรึกษาของข้าพเจ้า คือนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๓/๓ เป็นนักเรียนในระดับเก่ง ปานกลางและอ่อน ซึ่งมีทั้งนักเรียนกลุ่มปกติ กลุ่มเสี่ยงด้านการเรียน/พฤติกรรม และกลุ่มมีปัญหาด้านการเรียน/พฤติกรรม จากการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล และคัดกรองนักเรียนแล้ว จึงพบว่านักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๓/๓ บางส่วนขาดความรับผิดชอบในการเรียน การส่งงานรายวิชา มีโอกาสเสี่ยงสูงที่จะมีผลการเรียน ๐ ร เป็นจำนวนมาก ดังปรากฏในสมุดเกียรตินิยมของห้องที่ครูผู้สอนแต่ละวิชาได้บันทึกพฤติกรรมของนักเรียนในลักษณะว่า “นักเรียนขาดความรับผิดชอบมาก ไม่ทำงาน ไม่ส่งงานตามกำหนด ไม่สนใจเรียน คุยกันในห้องเรียน มีพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสม เข้าเรียนไม่ตรงเวลา” และอื่นๆ อีกหลายด้านที่นับวันยิ่งทวีความรุนแรงขึ้นมากขึ้น ซึ่งบางคนยังปรับตัวกับการเรียนในระดับมัธยมศึกษาไม่ได้เท่าที่ควร รวมทั้งนักเรียนในรายวิชา-กิจกรรมพัฒนาผู้เรียนที่ข้าพเจ้ารับผิดชอบ ก็พบปัญหาในลักษณะนี้เช่นกัน ข้าพเจ้าจึงได้คิดหาวิธีการแก้ปัญหา โดยอาศัยการมีส่วนร่วมของผู้บริหาร ครู ผู้ปกครอง และนักเรียนในการสร้างกระบวนการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรม โดยได้น้อมนำศาสตร์พระราชาลักษณ์การทรงงานตามแนวพระราชดำริของพระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศร มหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร มาประยุกต์ใช้ คือ “เข้าใจ เข้าถึง พัฒนา” ซึ่งถือเป็นวิธีการแห่งศาสตร์พระราชารูปแบบการพัฒนาที่ยั่งยืน ถือเป็นหัวใจของการทำงาน และหลักธรรมทางพระพุทธศาสนาอิทธิบาท ๔ คือ ฉันทะ วิริยะ จิตตะ วิมังสา ซึ่งถือเป็นหลักธรรมแห่งความสำเร็จ มาเป็นแนวคิดเบื้องต้นในการพัฒนาคุณธรรมด้านความรับผิดชอบต่อแก่นักเรียนด้วย

การแก้ปัญหาความรับผิดชอบในการเรียนของนักเรียน ถือเป็นโจทย์ปัญหาที่ทำนายสำหรับครูในยุคโลกาภิวัตน์ เนื่องจากนักเรียนในปัจจุบันได้รับอิทธิพลหรือปัจจัยที่ส่งผลต่อการเปลี่ยนแปลงทางด้านพฤติกรรม ความคิด ทั้งจากภายในและภายนอก ไม่ว่าจะเป็นสื่อเทคโนโลยี สังคมออนไลน์ ตลอดจนพฤติกรรมเลียนแบบ จากการศึกษาที่พบว่าผู้ที่เกี่ยวข้องได้มีความพยายามในการแก้ปัญหาและส่งเสริมความรับผิดชอบต่อในการเรียนของนักเรียน อย่างธัญญาภรณ์ คำแก้ว และคณะ (๒๕๖๒) ที่ได้ศึกษาผลของการให้การปรึกษาแบบกลุ่มด้วยการสัมภาษณ์เพื่อเสริมสร้างแรงจูงใจต่อความรับผิดชอบต่อในการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑ โรงเรียนวัดชัยมงคล (เขตปทุมวัน) ที่ได้คะแนนความรับผิดชอบต่อในการเรียนระดับน้อยและสมัครใจเข้าร่วมการทดลองจำนวน ๑๖ คน โดยใช้เครื่องมือวิจัย ประกอบด้วย โปรแกรมการให้การปรึกษาแบบกลุ่มด้วยการสัมภาษณ์เพื่อเสริมสร้างแรงจูงใจต่อความรับผิดชอบต่อในการเรียน (Motivational Interviewing : MI) และแบบวัดความรับผิดชอบต่อในการเรียน โดยอาศัยทฤษฎีขั้นตอนการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรม (Stage of Change) ของ Prochaska & DiClemente ซึ่งพบว่า นักเรียนกลุ่มทดลองหลังเข้าร่วมการให้การปรึกษาแบบกลุ่มด้วยการสัมภาษณ์เพื่อเสริมสร้างแรงจูงใจมีคะแนนความรับผิดชอบต่อในการเรียนสูงขึ้น และสูงกว่านักเรียนกลุ่มควบคุม จะเห็นได้ว่า การเข้าใจ เข้าถึง เอาใจใส่ และรู้จักนักเรียนรายบุคคลผ่านการสัมภาษณ์ของครูสามารถช่วยเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมและเสริมสร้างความรับผิดชอบต่อให้นักเรียนได้

นอกจากนี้ตามทฤษฎี ๒๑ วัน (21-Day Habit Theory) จากหนังสือ Psycho-Cybernetics ของ Dr.Maxwell Maltz นายแพทย์ชาวสหรัฐอเมริกา (Maxwell Maltz, 2017) ซึ่งได้พูดถึงการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมของมนุษย์ ด้วยการกระทำต่อเนื่องอย่างน้อย ๒๑ วัน บนพื้นฐานของความเชื่อและมีสติในการลงมือ

ทำ จนกลายเป็นนิสัย และสามารถนำทฤษฎีนี้ไปใช้ได้กับทุก ๆ เรื่องในชีวิตประจำวันของมนุษย์ เพื่อเปลี่ยนแปลงตัวเองเพื่อสิ่งที่ดีกว่า ไม่ว่าจะเป็นการประยุกต์ใช้กับการอ่านหนังสือ การออกกำลังกาย การออมเงิน การทำงานอดิเรก ตลอดจนการเรียน ซึ่งสอดคล้องกับทฤษฎีสัมพันธ์เชื่อมโยง (Connectionism Theory) ของธอร์นไคด์ นักปรัชญาทางการศึกษาชาวตะวันตก อันถือว่าเป็นหลักการเบื้องต้นที่นำไปสู่เทคโนโลยีทางการศึกษาและการสอน ซึ่งมีกฎจำนวน ๓ กฎ ซึ่งมีความเป็นไปได้และมีโอกาสที่จะประสบผลสำเร็จตามเป้าประสงค์ที่ตั้งไว้

ด้วยเหตุผลข้างต้น ผู้ศึกษาในฐานะครูผู้สอนและครูที่ปรึกษานักเรียน จึงได้คิดค้นนวัตกรรมเพื่อพัฒนาสร้างสรรค่นักเรียนให้มีคุณลักษณะคุณธรรมด้านความรับผิดชอบ ชื่อ “รับผิดชอบดี มีชัยแล้วลูก ด้วยนวัตกรรม กอด กล่อม เกลา เขาเรียกเราว่าแม่” ขึ้น ประการหนึ่งเพื่อส่งเสริม พัฒนาให้นักเรียนโรงเรียนหนองม่วงวิทยามีความรับผิดชอบในการเรียน ตามความคาดหวังของผู้ปกครอง อีกประการหนึ่งก็เพื่อปลูกฝังคุณธรรมด้านความรับผิดชอบตามโครงการโรงเรียนคุณธรรม สพฐ. ให้มีประสิทธิภาพ ประสิทธิผล ก่อเกิดความยั่งยืนสืบไป ซึ่งจะได้นำไปใช้กับนักเรียนในที่ปรึกษา นักเรียนในรายวิชาและกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนที่รับผิดชอบ และสถานักเรียน ก่อนจะขยายผลสู่นักเรียนทั้งโรงเรียนต่อไป

วัตถุประสงค์

๑. เพื่อพัฒนาคุณลักษณะคุณธรรมด้านความรับผิดชอบต่อแก่นักเรียนในที่ปรึกษา ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๓/๓
๒. เพื่อพัฒนาคุณลักษณะคุณธรรมด้านความรับผิดชอบต่อแก่นักเรียนในรายวิชาที่รับผิดชอบ
๓. เพื่อพัฒนาคุณลักษณะคุณธรรมด้านความรับผิดชอบต่อแก่นักเรียนในชุมนุม
๔. เพื่อพัฒนาคุณลักษณะคุณธรรมด้านความรับผิดชอบต่อแก่นักเรียนโรงเรียนหนองม่วงวิทยา

เป้าหมาย

๑. เป้าหมายเชิงปริมาณ

แบ่งนักเรียนออกเป็น ๔ กลุ่มดังนี้

- ๑.๑ นักเรียนในที่ปรึกษา คือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๓/๓ จำนวน ๓๓ คน
- ๑.๒ นักเรียนในรายวิชาและในกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนที่รับผิดชอบ รวมจำนวน ๑๘๒ คน
- ๑.๓ นักเรียนชุมนุม จำนวน ๒๑ คน
- ๑.๔ นักเรียนโรงเรียนหนองม่วงวิทยาในภาพรวม จำนวน ๘๖๓ คน

๒. เป้าหมายเชิงคุณภาพ

๒.๑ นักเรียนในที่ปรึกษา นักเรียนในรายวิชาและในกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนที่รับผิดชอบ และสถานักเรียน มีผลการเรียนปลอด ๐ ร มผ ร้อยละ ๙๕ ขึ้นไป และมีจำนวนลดลง

๒.๒ นักเรียนในที่ปรึกษา นักเรียนในรายวิชาที่รับผิดชอบ และสถานักเรียน มีผลการเรียนเฉลี่ยสูงขึ้น อยู่ในระดับคุณภาพดี (ระดับ ๓) ขึ้นไป ร้อยละ ๖๐

๒.๓ นักเรียนในที่ปรึกษา นักเรียนในรายวิชาที่รับผิดชอบ และนักเรียนชุมนุม มีความสามารถพิเศษและได้รับรางวัลต่าง ๆ ทั้งในระดับโรงเรียน จังหวัด เขตพื้นที่การศึกษา และประเทศ รวมร้อยละ ๓๐ ขึ้นไป

๑.๔ นักเรียนโรงเรียนหนองม่วงวิทยาในภาพรวม มีความรับผิดชอบเพิ่มมากขึ้น โดยจำนวนนักเรียนไม่มีสิทธิ์สอบปลายภาคตกลง มีผลการเรียนเฉลี่ยระดับดีขึ้นไปสูงขึ้น เกินร้อยละ ๕๐ และผ่านการประเมินกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนและอื่น ๆ ระดับดีขึ้นไปสูงขึ้น เกินร้อยละ ๙๐

ขอบเขตของการศึกษา

นักเรียนโรงเรียนหนองม่วงวิทยา ตำบลหนองม่วง อำเภอหนองม่วง จังหวัดลพบุรี รวมจำนวน ๘๖๓ คน ในปีการศึกษา ๒๕๖๕

นิยามศัพท์เฉพาะ

รับผิดชอบดี มีชัยแล้วลูก นวัตกรรม กอด กล่อม เกลา เขาเรียกเราว่าแม่ เป็นนวัตกรรมที่ผู้ศึกษาได้สร้างขึ้น เพื่อนำมาพัฒนาคุณลักษณะคุณธรรมด้านความรับผิดชอบต่อแก่นักเรียนในที่ปรึกษา นักเรียนในรายวิชาที่รับผิดชอบ นักเรียนในชุมชน โรงเรียนหนองม่วงวิทยา ตำบลหนองม่วง อำเภอหนองม่วง จังหวัดลพบุรี ในปีการศึกษา ๒๕๖๕ โดยมีทั้งหมด ๔ กระบวนการ แยกออกเป็น ๓ ก ๑ ม ดังนี้

ก = กอด คือ การให้ความรักความปรารถนาดี ความเมตตา ความห่วงใย ความผูกพันเมื่อปัญหาของนักเรียน โดยครูต้องเข้าถึง เข้าใจนักเรียน เนื่องจากนักเรียนมีความแตกต่างระหว่างบุคคลในด้านการเรียน ความรับผิดชอบและพฤติกรรม โดยครูได้มีการเยี่ยมบ้านนักเรียนทุกคน วิเคราะห์ผู้เรียนเพื่อจัดกลุ่ม นำไปสู่การรู้จักนักเรียนรายบุคคล ทำให้ครูทราบว่า คนไหนที่ให้ความรัก ความอบอุ่น ความห่วงใยมากๆ เพราะนั่นจะเป็นจุดเริ่มต้นของการให้ความรักก่อนให้ความรู้และความไว้วางใจจากนักเรียน ทำให้เหมือนแม่ที่ทำกับลูก จะทำให้ครูได้เข้าถึงใจพร้อมจะได้รับการพัฒนาความรู้และพฤติกรรม

ก = กล่อม คือ ส่งเสริมและสร้างแรงจูงใจ ความรับผิดชอบด้านการเรียนของนักเรียนให้ติดเป็นนิสัย เป็นกิจวัตร ครูส่งเสริม สนับสนุนให้นักเรียนลงมือปฏิบัติจริง โดยครูเป็นผู้ชี้แนะให้คำปรึกษา คอยกำกับ ติดตาม สังเกตพัฒนาการและพฤติกรรมเปลี่ยนแปลง ทั้งนี้ นักเรียนต้องฝึกฝนความรับผิดชอบเมื่อนักเรียนมีนิสัยความรับผิดชอบด้านการเรียนแล้ว ครูควรส่งเสริม สนับสนุนให้นักเรียนได้แสดงความสามารถพิเศษของแต่ละคนตามความถนัด ความสนใจ ทั้งในด้านการเรียนและนอกเหนือการเรียน เช่น งานอดิเรก โดยครูจัดหาเวทีแข่งขัน จัดหาเวทีแสดงออกในระดับต่าง ๆ ให้นักเรียนได้ประกวด แข่งขัน แสดงออก เพื่อให้เกิดความรู้สึกว่าตนมีบทบาท มีที่ยืนในโรงเรียน เป็นที่ ๑ ในด้านที่ตนมีความถนัด

ก = เกลา คือ แก้ไขให้เป็นดีมีความรับผิดชอบและแก้ไขปัญหาด้านการเรียนและความรับผิดชอบของนักเรียน โดยครูต้องดูแล เอาใจใส่ให้นักเรียนแต่ละคนอย่างทั่วถึง ใช้กระบวนการระบบดูแลช่วยเหลือ นักเรียนเชิงรุก หมั่นเข้าหา หมั่นพูดคุย แสดงความเป็นกันเอง ตรงไหนไม่ดี ไม่ถูก ไม่ต้อง ไม่งาม ไม่เหมาะสม รีบเข้าไปแก้ไข ให้คำปรึกษา สัมภาษณ์ สื่อสารและประสานงานกับผู้ปกครองนักเรียนเพื่อร่วมกันแก้ไขปัญหา ด้านความรับผิดชอบของนักเรียนรายบุคคลเพื่อขัดเกลาและปลุกกระตมทางความคิดเชิงบวก

ม = แม่ คือ ทำหน้าที่คอยให้ความรักความอบอุ่น ให้ความเมตตา ความไว้วางใจ แนะนำ ส่งเสริมช่วยเหลือ เสริมแรง ให้ลูก โดยครูต้องคอยเสริมแรงทางบวกแก่นักเรียน ไม่ว่าจะเป็นการมอบเกียรติบัตร ของรางวัล เงินรางวัล การกล่าวชื่นชม ยินดี ยกย่อง เชิดชูตามโอกาส และการให้กำลังใจ เพื่อให้ นักเรียนเกิดความ

ภาคภูมิใจ เห็นคุณค่าของตน และเกิดทัศนคติที่ดีต่อคุณธรรมด้านความรับผิดชอบ ซึ่งจะนำไปสู่ความรับผิดชอบต่อที่ยั่งยืน คือการทำให้เป็นกิจวัตร

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

๑. นักเรียนในที่ปรึกษา นักเรียนในรายวิชาที่รับผิดชอบ นักเรียนในชุมนุม และนักเรียนโรงเรียนหนองม่วงวิทยามีคุณธรรมด้านความรับผิดชอบสูงขึ้น โดยมีผลการเรียนเฉลี่ยที่สูงขึ้น และได้รับรางวัลตามความสามารถในระดับต่าง ๆ

๒. เป็นแนวปฏิบัติในการพัฒนาคุณธรรมด้านความรับผิดชอบสำหรับครูท่านอื่น เพื่อนำไปพัฒนานักเรียนใหม่ในปีการศึกษา ๒๕๖๖

๓. เป็นนวัตกรรมสร้างสรรค์คนดีสำหรับพัฒนานักเรียนด้านคุณธรรมความรับผิดชอบต่อสถานศึกษาอื่นในการนำไปปรับปรุง พัฒนา หรือบูรณาการตามบริบทของแต่ละสถานศึกษาต่อไป

กรอบแนวคิดการวิจัย

ตัวแปรต้น

ใช้นวัตกรรม “รับผิดชอบดี มีชัยแล้วลูก ด้วยนวัตกรรม กอด กล่อม เกลา เขาเรียกเราว่าแม่” โดยมีขั้นตอนดังนี้

๑. สำรวจปัญหา
๒. วิเคราะห์ปัญหาและความต้องการพัฒนาคุณธรรมในสถานศึกษา
๓. คิดค้นหาวิธีการแก้ไขปัญหาโดยการศึกษเอกสารหลักการทรงงานของในหลวง รัชกาล ที่ ๙ ในแนวคิด “เข้าใจ เข้าถึง พัฒนา” ศึกษาหลักธรรมทางพุทธศาสนา คือ อธิปไตย ๔

ตัวแปรตาม

๑. นักเรียนในที่ปรึกษา นักเรียนในรายวิชาและในกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนที่รับผิดชอบ และสถานักเรียน มีผลการเรียนตลอด ๐ ร มผ ร้อยละ ๙๕ ขึ้นไป และมีจำนวนลดลง
๒. นักเรียนในที่ปรึกษา นักเรียนในรายวิชาที่รับผิดชอบ และสถานักเรียน มีผลการเรียนเฉลี่ยสูงขึ้น อยู่ในระดับคุณภาพดี (ระดับ ๓) ขึ้นไป ร้อยละ ๖๐
๓. นักเรียนในที่ปรึกษา นักเรียนในรายวิชาที่รับผิดชอบ และนักเรียนชุมนุม มีความสามารถพิเศษและได้รับรางวัลต่าง ๆ ทั้งในระดับโรงเรียน จังหวัด เขตพื้นที่การศึกษา และประเทศ รวมร้อยละ ๓๐ ขึ้นไป
๔. นักเรียนโรงเรียนหนองม่วงวิทยาในภาพรวม มีความรับผิดชอบเพิ่มมากขึ้น โดยจำนวนนักเรียนไม่มีสิทธิ์สอบปลายภาคลดลง มีผลการเรียนเฉลี่ยระดับดีขึ้นไปสูงขึ้นเกินร้อยละ ๕๐ และผ่านการประเมินกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนและอื่น ๆ ระดับดีขึ้นไปสูงขึ้น เกินร้อยละ ๙๐

ภาพ ๑ แสดงกรอบแนวคิดในการวิจัย

บทที่ ๒

เอกสาร แนวคิด ทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง

เอกสารที่เกี่ยวข้อง

ในที่นี้จะกล่าวถึงคำนิยามของคำว่า “คุณธรรม” และ “ความรับผิดชอบ” ที่ละประเด็นตามลำดับ ดังนี้

๑. คุณธรรม

มีนักวิชาการหลายท่านให้คำนิยามของคำว่า “คุณธรรม” ที่ใกล้เคียงกัน อาทิ

พุทธทาสภิกขุ (๒๕๐๕, หน้า ๓) ได้ให้ทรรศนะอธิบายคำว่า คุณธรรม ไว้ว่า คุณ หมายถึง คำที่มีอยู่ในแต่ ละสิ่ง ซึ่งเป็นที่ตั้งแห่งความยึดถือ เป็นไปได้ทั้งทางดีและทางร้าย คือ ไม่ว่าจะทำให้จิตใจยินดีหรือยินร้าย ก็ เรียกว่า “คุณ” ซึ่งเป็นไปตามธรรมชาติของมัน ส่วนคำว่า ธรรม มีความหมาย ๔ อย่าง คือ

- ๑) ธรรมะ คือ ธรรมชาติ
- ๒) ธรรมะ คือ กฎของธรรมชาติที่เรามีหน้าที่ต้องเรียนรู้
- ๓) ธรรมะ คือ หน้าที่ตามกฎของธรรมชาติ เรามีหน้าที่ต้องปฏิบัติ
- ๔) ธรรมะ คือ ผลจากการปฏิบัติหน้าที่นั้น เรามีหน้าที่จะต้องมี หรือใช้มันอย่างถูกต้อง

รองศาสตราจารย์ ดร. ทิศนา แคมมณี (๒๕๔๖, หน้า ๔) ได้ให้ความหมายไว้ว่า คุณธรรม หมายถึง คุณลักษณะหรือสภาวะภายในจิตใจของมนุษย์ที่เป็นไปในทางที่ถูกต้อง ดีงาม ซึ่งเป็นภาวณามธรรม อยู่ในจิตใจ

ส่วนในพจนานุกรม ฉบับราชบัณฑิตยสถาน (๒๕๕๖, หน้า ๒๖๓) ได้ให้ความหมายของ คุณธรรม ว่า สภาพคุณงาม ความดี เป็นสภาพคุณงามความดีทางความประพฤติและจิตใจ ซึ่งสามารถแยกออกเป็น ๒ ความหมาย ได้แก่

๑) ความประพฤติดีงาม เพื่อประโยชน์แก่ตนและสังคม ซึ่งมีพื้นฐานมาจากหลักศีลธรรมทางศาสนา คำนิยมทางวัฒนธรรม ประเพณี หลักกฎหมาย จรรยาบรรณวิชาชีพ และ ๒) การรู้จักไตร่ตรองว่าอะไรควรทำไม่ควร ทำ และอาจกล่าวได้ว่าคุณธรรม คือ จริยธรรมที่นำมาปฏิบัติจนเป็นนิสัย เช่น การเป็นคนซื่อสัตย์ เสียสละ และมีความรับผิดชอบ

กล่าวโดยสรุป คุณธรรม หมายถึง หลักของความดีความงาม ความถูกต้อง ซึ่งจะแสดงออกมาโดยการกระทำ ทางกาย วาจาและจิตใจของแต่ละบุคคล ซึ่งเป็นหลักประจำใจในการประพฤติปฏิบัติจนเกิดเป็นนิสัย เป็นสิ่งที่มีประโยชน์ต่อตนเองผู้อื่น และสังคมให้เกิดความรักสามัคคี ความอบอุ่นมั่นคงในชีวิต

๒. ความรับผิดชอบ

มีนักวิชาการหลายท่านให้คำนิยามของคำว่า “รับผิดชอบ” ที่มีลักษณะใกล้เคียงกัน อาทิ

มารศรี กลางประพันธ์ (๒๕๔๙) ได้กล่าวไว้ว่า คุณลักษณะด้านความรับผิดชอบไม่ได้เป็นสิ่งที่ติดตัวมา แต่กำเนิดและไม่ได้เกิดขึ้นเองโดยอัตโนมัติ จะต้องมี การปลูกฝัง ฝึกฝน ฝึกหัดอย่างค่อยเป็นค่อยไปให้เหมาะสม กับอายุจนเป็นนิสัย

จรินทร์ ผลนา และศิริพันธ์ ดิยะวงศ์สุวรรณ (๒๕๕๙) ได้อธิบายคุณลักษณะของความรับผิดชอบว่า ประกอบด้วยหลายลักษณะ ได้แก่ ยอมรับผลจากการกระทำของตนทั้งที่เป็นผลดีหรือผลเสีย, ใช้ความสามารถอย่างเต็มที่ในการทำงานที่ได้รับมอบหมาย, เอาใจใส่ในการทำงานเพื่อให้งานมีประสิทธิภาพ, มีความหนักแน่น

เมื่อเผชิญกับปัญหาหรืออุปสรรค, มีความละเอียดรอบคอบ และมีความมุ่งมั่นทำงานที่ได้รับมอบหมายจนสำเร็จ

พจนานุกรม ฉบับราชบัณฑิตยสถาน (๒๕๕๖, หน้า ๙๙๐) ได้ให้ความหมายของ ความรับผิดชอบ ว่า หมายถึง ยอมรับผลทั้งที่ดีและไม่ดีในกิจการที่ตนได้ทำลงไปหรือที่อยู่ในความดูแลของตน

จากตัวอย่างข้างต้นอาจสรุปได้ว่า “ความรับผิดชอบ” หมายถึง การยอมรับในสิ่งที่ได้กระทำลงไป สามารถฝึกฝนให้เป็นนิสัยได้ ซึ่งในที่นี้หมายถึงความรับผิดชอบของนักเรียน

แนวคิด ทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง

จากการศึกษาแนวคิด ทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง เพื่อสร้างนวัตกรรมสร้างสรรค์คนดีในการพัฒนาส่งเสริมคุณธรรมด้านความรับผิดชอบต่อแก่นักเรียน ทั้งศาสตร์ฝั่งตะวันตกและตะวันออก ซึ่งเป็นประโยชน์ยิ่งในการปรับประยุกต์ และบูรณาการในการสร้างนวัตกรรม “รับผิดชอบต่อดี มีชัยแล้วลูก ด้วยนวัตกรรม กอด กล่อม เกลา เขาเรียกเราว่าแม่” สามารถอธิบายข้อมูลมาพอสังเขปที่ละประเด็น ดังนี้

๑. ทฤษฎี ๒๑ วัน

ทฤษฎี ๒๑ วัน (21-Day Habit Theory) จากหนังสือ Psycho-Cybernetics ของ Dr. Maxwell Maltz นายแพทย์ชาวสหรัฐอเมริกา (Maxwell Maltz, 2017) ถึงแม้ว่ายังไม่ถึงขั้นเป็นทฤษฎี เพราะเป็นเพียงแค่อธิบายสิ่งที่เขาได้ทำการศึกษา ซึ่งได้พูดถึงการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมของมนุษย์ ด้วยการกระทำต่อเนื่องอย่างน้อย ๒๑ วัน บนพื้นฐานของความเชื่อและมีสติในการลงมือทำ จนกลายเป็นนิสัย และสามารถนำทฤษฎีนี้ไปใช้ได้กับทุก ๆ เรื่องในชีวิตประจำวันของมนุษย์ เพื่อเปลี่ยนแปลงตัวเองเพื่อสิ่งที่ดีกว่า ไม่ว่าจะเป็นการประยุกต์ใช้กับการอ่านหนังสือ การออกกำลังกาย การออมเงิน การทำงานอดิเรก ตลอดจนการเรียน

๒. กฎแห่งการทำซ้ำ

ไพทอร์ย สีนลาร์ตัน (๒๕๖๑) ได้อธิบายถึงกฎแห่งการทำซ้ำว่า เป็นกฎ ๑ ใน ๓ ของทฤษฎีสัมพันธ์เชื่อมโยง (Connectionism Theory) หรือทฤษฎีการเรียนรู้ ของธอร์นไคค์ นักปรัชญาทางการศึกษาชาวตะวันตก เป็นการทำซ้ำที่ผู้เรียนสามารถสร้างความสัมพันธ์เชื่อมโยง (Bond) ระหว่างสิ่งเร้าและการตอบสนอง และได้รับความพึงพอใจจะทำให้เกิดการเรียนรู้ขึ้น อันถือว่าเป็นหลักการเบื้องต้นที่นำไปสู่เทคโนโลยีทางการศึกษาและการสอน ซึ่งมีกฎจำนวน ๓ กฎ ได้แก่

- ๑) กฎแห่งการฝึกหัดหรือการกระทำซ้ำ
- ๒) กฎแห่งผล (The Law of Effect)
- ๓) กฎแห่งความพร้อม (The Law of Readiness)

จากแนวคิด ทฤษฎีข้างต้นนอกจากกฎแห่งการฝึกหัดหรือการกระทำซ้ำแล้ว กฎแห่งผล และกฎแห่งความพร้อมก็สามารถนำมาช่วยส่งเสริม พัฒนาความรับผิดชอบต่อดีด้วยเช่นกัน เนื่องจากมีความเกี่ยวเนื่องกัน เพราะการใช้นวัตกรรมจะเริ่มจากความพร้อมของนักเรียน จากนั้นจึงฝึกฝน ฝึกหัด ทำซ้ำ และจบด้วยการเสริมแรง ซึ่งจะช่วยสนับสนุนให้พฤติกรรมดังกล่าวคงทนและติดเป็นนิสัย

๓. โมเดลแบบปล่อยความรับผิดชอบต่อดีทีละน้อย

โมเดลแบบปล่อยความรับผิดชอบต่อดีทีละน้อย (gradual release of responsibility model) ได้กล่าวถึงในบทความวิจัยของนาถวดี นันทาภินัย (๒๕๖๑, อ้างอิงใน Fisher & Frey, ๒๐๐๘) ว่า เป้าหมายของการพัฒนาทักษะการคิดของนักเรียนโดยใช้การสอนอย่างจงใจ (Intentional Instruction) คือ การปล่อยให้ความรับผิดชอบต่อดีในการเรียนรู้เป็นของนักเรียน ครูเป็นผู้ให้การสนับสนุนสิ่งที่จำเป็นต่อความสำเร็จของ

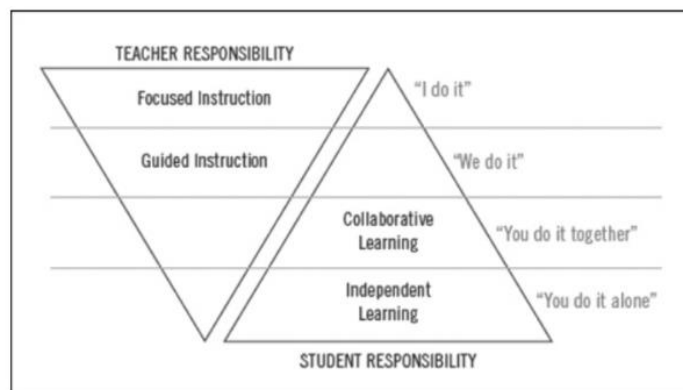
นักเรียน โดยที่โมเดลแบบปล่อยความรับผิดชอบทีละน้อย (gradual release of responsibility model) ซึ่งคิดค้นโดย Fisher And Frey เป็นแนวทางที่เหมาะสมเพื่อบรรลุเป้าหมายนี้ โมเดลนี้แนะนำให้ครูเปลี่ยนบทบาทที่ตัวเองจากการเป็นผู้สนับสนุนอย่างเต็มที่เหลือเพียงการช่วยเหลือกันเองระหว่างเพื่อน จนถึงการไม่ให้การช่วยเหลือใด ๆ ในที่สุด หรือการที่ครูเปลี่ยนจากการเป็นผู้รับผิดชอบงานทั้งหมดไปสู่สถานการณ์ที่นักเรียนเป็นผู้รับผิดชอบทั้งหมด โมเดลแบบปล่อยความรับผิดชอบทีละน้อย ประกอบด้วย ๔ องค์ประกอบ ได้แก่

๑) **บทเรียนเน้นประเด็น (focused instruction)** ถูกออกแบบให้ทำกิจกรรม ๒ อย่างโดยใช้เวลาประมาณ ๑๐-๑๕ นาที สิ่งแรกคือในการสร้างจุดประสงค์ของบทเรียน

๒) **การสอนแบบชี้แนะ (guided instruction)** เป็นการให้การบอกใบ้การกระตุ้นและการตั้งคำถามเพื่อสนับสนุนให้นักเรียนใช้ความคิด

๓) **ภารกิจความร่วมมือ (collaborative learning)** เพื่อการเรียนรู้อย่างแท้จริง นักเรียนต้องมีส่วนร่วมในภารกิจกลุ่มที่ต้องอาศัยการมีปฏิสัมพันธ์ และทุกคนต้องรับผิดชอบงานของตัวเอง

๔) **การเรียนรู้ด้วยตนเอง (independent learning)** นักเรียนต้องรู้จักประยุกต์ใช้สิ่งที่เรียนซึ่งถือเป็นส่วนหนึ่งของการสอน โดยที่การประยุกต์ใช้ดังกล่าวนี้อยู่ภายใต้การชี้แนะของครูผู้สอนในช่วง

ภาพ ๒ แสดงโมเดลแบบปล่อยความรับผิดชอบทีละน้อย (นาถวดี นันทาภินัย ๒๕๖๑, อ้างอิงใน Fisher & Frey, 2008)

จากโมเดลดังกล่าวนี้ จะเห็นได้ว่าผู้เรียนจะถูกฝึกให้คิดอย่างเป็นระบบ เริ่มจากองค์ประกอบที่ ๑ คิดเลียนแบบผู้เชี่ยวชาญจากสิ่งที่เป็นประเด็นสำคัญที่ครูนำเสนอให้คิด ในองค์ประกอบที่ ๒ ผู้เรียนจะถูกกระตุ้นให้คิดด้วยคำถามจากการบอกใบ้ของครู ในองค์ประกอบที่ ๓ ผู้เรียนจะใช้ภารกิจความร่วมมือในการช่วยกันคิดเพื่อให้ได้ความคิดที่หลากหลาย จากนั้นในองค์ประกอบที่ ๔ ผู้เรียนจะต้องใช้การคิดแบบประยุกต์ในการเรียนรู้ด้วยตนเองต่อไป เหล่านี้จะช่วยหลอมรวมคุณลักษณะของผู้เรียนให้มีความรับผิดชอบอย่างสมบูรณ์และยั่งยืนสืบไปโดยอาศัยเวลาเป็นตัวขับเคลื่อนให้เกิดคุณลักษณะดังกล่าว

๔. ทฤษฎีความแตกต่างระหว่างบุคคล (The Individual Differences Theory)

Melvin L. DeFleur (1970) กล่าวว่าผู้รับสารจากสื่อมวลชนแต่ละบุคคลมีความแตกต่างกันในทางจิตวิทยา เช่น ทักษะคิด ค่านิยมและความเชื่อที่แตกต่างกัน ทำให้ความสนใจในการเปิดรับสารหรือตีความหมายข่าวสารจากสื่อมวลชนแตกต่างกัน จึงได้เสนอหลักการพื้นฐานของทฤษฎีความแตกต่างระหว่างบุคคลไว้ดังนี้

๑. บุคคลมีความแตกต่างกันอย่างมากในองค์ประกอบด้านบุคลิกภาพและสภาพจิตวิทยา
๒. ความแตกต่างกันดังกล่าวนี้บางส่วนมาจากความแตกต่างทางชีวภาพหรือทางร่างกาย
๓. บุคคลที่อยู่ภายใต้สภาพแวดล้อมต่าง ๆ กัน จะได้รับการเรียนรู้จากสภาพแวดล้อมต่าง ๆ กัน
๔. การเรียนรู้จากสภาพแวดล้อมที่แตกต่างกันทำให้บุคคลมีทัศนคติ ค่านิยม ความเชื่อ

ความแตกต่างระหว่างบุคคลถือเป็นอีกประเด็นหนึ่ง ที่จะต้องใส่ใจในการพัฒนานักเรียน เนื่องจากนักเรียนแต่ละคนย่อมมีความพร้อม มีความแตกต่างกันในด้านต่าง ๆ ทฤษฎีนี้จึงควรนำมาพิจารณาประกอบในการสร้างนวัตกรรมสร้างสรรค์คนดีด้วย

๕. ศาสตร์พระราชาลักษณ์การทรงงานตามแนวพระราชดำริ “เข้าใจ เข้าถึง พัฒนา”

สำนักงานคณะกรรมการพิเศษเพื่อประสานงานโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ (๒๕๖๔) ได้เผยแพร่และอธิบายถึงหลักการทรงงาน “เข้าใจ เข้าถึง พัฒนา” ไว้ว่า

เข้าใจ : ทำอะไรต้องเข้าใจปัญหา เข้าใจหนทางแก้ไข เข้าใจกระบวนการจัดการ และปรับความเข้าใจระหว่างผู้ให้ ผู้รับเสียก่อน ให้เข้าใจซึ่งกันและกัน

เข้าถึง : เมื่อเข้าใจระหว่างกันทุกประการครบถ้วนแล้ว ต้องเข้าถึงการกระทำ สร้างความร่วมมือจากผู้เกี่ยวข้อง เข้าถึงเครื่องมือเครื่องมือและวัสดุอุปกรณ์ และความสามัคคีร่วมจิตร่วมใจของผู้ปฏิบัติ ร่วมมือร่วมไม้กันทำงาน

พัฒนา : เมื่อต่างฝ่ายต่างเข้าใจกันแล้ว เข้าถึงกันแล้ว การพัฒนาก็จะดำเนินการไปอย่างยั่งยืน ไม่ส่งผลกระทบต่อระบบเศรษฐกิจ สังคม สิ่งแวดล้อมและการเมือง หากแต่นำไปสู่ความสมดุล มั่นคงและยั่งยืน

จากคำนิยามดังกล่าว สามารถนำไปประยุกต์ใช้ในการรู้จักนักเรียนรายบุคคล การคิดหาแนวทางวางแผน แก้ไข และพัฒนาคุณธรรมด้านความรับผิดชอบของนักเรียนได้เช่นกัน

๖. หลักธรรมแห่งความสำเร็จ “อิทธิบาท ๔”

พระพรหมคุณาภรณ์ (๒๕๔๖) ได้อธิบายความหมายของอิทธิบาท ๔ ไว้ในพจนานุกรมพุทธศาสตร์ ฉบับประมวลธรรม ว่า อิทธิบาท ๔ คือ คุณเครื่องให้ถึงความสำเร็จ, คุณธรรมที่นำไปสู่ความสำเร็จแห่งผลที่มุ่งหมาย ประกอบด้วย

๑. ฉันทะ : ความพอใจ คือ ความต้องการที่จะทำ ใฝ่ใจรักจะทำสิ่งนั้นอยู่เสมอ
๒. วิริยะ : ความเพียร คือ ขยันหมั่นประกอบสิ่งนั้นด้วยความพยายาม เข้มแข็ง อดทน
๓. จิตตะ : ความคิด คือ ตั้งจิตรับรู้ในสิ่งที่ทำและสิ่งนั้นด้วยความคิด เอาจิตฝึกใฝ่ไม่ปล่อยใจให้ฟุ้งซ่านเลือนลหายไป

๔. วิมังสา : ความไตร่ตรอง หรือ ทดลอง คือ หมั่นใช้ปัญญาพิจารณาใคร่ครวญตรวจตราหาเหตุผลและตรวจสอบข้อที่ยังหยาบในสิ่งที่ทำนั้น มีการวางแผน วัตถุประสงค์ คัดค้นวิธีแก้ไขปรับปรุง เป็นต้น

ดังนั้น “อิทธิบาท ๔” จึงมีความหมายกับมนุษย์ทุกคนที่ต้องการจะเดินทางไปสู่ความสำเร็จในชีวิตและการทำงาน และโดยเฉพาะนักเรียนที่จะต้องฝึกฝนตนเอง เพื่อให้เกิดคุณธรรมความรับผิดชอบจนติดเป็นนิสัยต่อไป

จากการศึกษาแนวคิด ทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง ทั้งศาสตร์ทางตะวันตกและตะวันออก รวม ๖ แนวคิด ทฤษฎีช่วยให้ผู้วิจัยเห็นถึงคุณค่า ความสำคัญ และความสัมพันธ์กัน ซึ่งจะได้นำหลักการมาปรับ ประยุกต์ ตลอดจนบูรณาการ เพื่อวางแผน คิด สร้าง และใช้นวัตกรรมสร้างสรรค์คนดี “รับผิดชอบต่อดี มีชัยแล้วลูก ด้วยนวัตกรรม กอด กล่อม เกลา เขาเรียกเราว่าแม่” เพื่อพัฒนาคุณลักษณะของนักเรียนโรงเรียนหนองม่วงวิทยา ด้านคุณธรรมความรับผิดชอบต่อ ตามสภาพปัญหา ปัจจัย และสิ่งแวดล้อมต่าง ๆ ที่พบเจอ ให้มีประสิทธิภาพและประสิทธิผลต่อไป

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

จากการศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนา ส่งเสริม คุณธรรมด้านความรับผิดชอบของนักเรียน จากนักวิชาการหลายท่าน สามารถนำผลการวิจัยมาเป็นแนวทางในการสร้างและพัฒนานวัตกรรมสร้างสรรค์ คนดีของข้าพเจ้า ซึ่งเป็นแหล่งข้อมูลที่เป็นประโยชน์ยิ่งในการสร้างนวัตกรรม สามารถสรุปผลการวิจัยมาพอสังเขปได้ดังนี้

นัฏฐกานต์ เหลลาแก้ว และคณะ (๒๕๕๖) ได้ศึกษาผลของการจัดกระบวนการเรียนรู้โดยประยุกต์การสอนแบบสร้างศรัทธาและโยนิโสมนสิการ ที่มีต่อความรับผิดชอบและความสามารถในการคิดแก้ปัญหา คณิตศาสตร์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑ โรงเรียนสกลนครพัฒนศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต ๒๓ จำนวน ๒ ห้องเรียน จำนวนนักเรียน ๗๖ คน โดยใช้เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ประกอบด้วย ๑) คู่มือการจัดกระบวนการเรียนรู้โดยประยุกต์การสอนแบบสร้างศรัทธาและโยนิโสมนสิการ ๒) แบบวัดความรับผิดชอบ ๓) แบบทดสอบวัดความสามารถในการคิดแก้ปัญหาคณิตศาสตร์ พบว่า คู่มือการจัดกระบวนการเรียนรู้ฯ มีค่าดัชนีประสิทธิผลด้านความรับผิดชอบที่ระดับ .๕๖ นักเรียนมีความรับผิดชอบหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .๐๕ และสูงกว่านักเรียนที่ได้รับการสอนปกติ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๕

ส่วน กันนิกา บาลจบ และคณะ (๒๕๕๗) ได้ศึกษาผลของการใช้โปรแกรมการให้คำปรึกษากลุ่มทฤษฎีพิจารณาเหตุผล อารมณ์ และพฤติกรรมร่วมกับการอบรมเพื่อพัฒนาความคาดหวังในความสามารถของตนที่มีต่อความรับผิดชอบด้านการเรียนและควมมีวินัยในตนเอง ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๒ โรงเรียนศึกษาประชาสามัคคี สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต ๒๓ จำนวน ๒๔ คน พบว่า นักเรียนที่ได้รับโปรแกรมการให้คำปรึกษากลุ่มทฤษฎีพิจารณาเหตุผล อารมณ์ และพฤติกรรมร่วมกับการอบรมเพื่อพัฒนาความคาดหวังในความสามารถของตนสามารถพัฒนาความรับผิดชอบด้านการเรียนและควมมีวินัยในตนเอง สูงกว่านักเรียนที่ไม่ได้รับโปรแกรมการให้คำปรึกษากลุ่มในระยะหลังการทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๑, มีความรับผิดชอบด้านการเรียน และควมมีวินัยในตนเองระยะหลังการทดลองสูงกว่าก่อนการทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๑ ในระยะติดตามผลก็สูงกว่าหลังการทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๑

จะเห็นได้ว่างานวิจัยทั้ง ๒ เรื่องที่ได้ทบทวนข้างต้น ล้วนแต่เป็นการส่งเสริม พัฒนาคุณธรรม ความรับผิดชอบต่อให้นักเรียนทั้งสิ้น ไม่ว่าจะใช้เครื่องมือในการวิจัยผ่านโปรแกรม วิธีการจัดการเรียนรู้ และการจัดกิจกรรม ซึ่งได้ผลที่ตีอย่างเห็นได้ชัด ประกอบกับงานวิจัยส่วนใหญ่ได้เน้นศึกษานักเรียนในระดับชั้นมัธยมศึกษาโดยใช้กลุ่มตัวอย่าง สามารถเป็นแนวทางสำหรับผู้วิจัยที่ต้องการจะสร้างนวัตกรรมสร้างสรรค์คนดี เพื่อพัฒนาคุณลักษณะคุณธรรมด้านความรับผิดชอบเช่นกัน โดยนำไปใช้กับนักเรียนกลุ่มเล็กที่เกี่ยวข้องโดยตรงก่อน แล้วจึงขยายผลไปสู่ักเรียนกลุ่มใหญ่ทั้งโรงเรียน และจะใช้นวัตกรรมในรูปแบบขั้นตอนกระบวนการผ่านระบบดูแลช่วยเหลือผู้เรียนผสมกับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ในชื่อนวัตกรรมที่ว่า “รับผิดชอบต่อดี มีชัยแล้วลูก ด้วยนวัตกรรม กอด กล่อม เกลา เขาเรียกเราว่าแม่” ต่อไป

บทที่ ๓

การผลิตและการใช้นวัตกรรม

การผลิตนวัตกรรม

การผลิตนวัตกรรม “รับผิดชอบดี มีชัยแล้วลูก ด้วยนวัตกรรม กอด กล่อม เกลา เขาเรียกเราว่าแม่” นั้น มีเหตุปัจจัยมาจากปัญหาการขาดรับผิดชอบของนักเรียนในที่ปรึกษาตั้งแต่ปีการศึกษา ๒๕๖๕ ซึ่งต้องนั้น ข้าพเจ้าเป็นครูที่ปรึกษานักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๓/๒ ขณะนั้นมีชื่อนวัตกรรมเดิมว่า “๕ ส สร้างคนดีสู่สังคม” แล้วได้นำไปใช้กับกลุ่มนักเรียน มีการปรับปรุง พัฒนา จนเกิดนวัตกรรมใหม่ขึ้นมา ซึ่งจะได้อธิบายตามลำดับขั้นตอนการผลิตนวัตกรรม ดังนี้

๑. สำรวจปัญหา โดยได้สำรวจ สังเกตปัญหาด้วยตนเอง สอบถามผู้บริหาร ครู บุคลากรทางการศึกษาที่เกี่ยวข้อง ถึงปัญหาด้านคุณธรรมในสถานศึกษา ทั้งด้านการจัดการเรียนการสอน พฤติกรรมนักเรียน แล้วจัดลำดับความสำคัญของปัญหาที่พบในสถานศึกษา

๒. วิเคราะห์ปัญหาและความต้องการพัฒนาคุณธรรมในสถานศึกษา ซึ่งพบว่านักเรียนในที่ปรึกษาชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๓/๓ ปีการศึกษา ๒๕๖๕ มีปัญหาที่ต้องแก้ไขเร่งด่วน คือ ความรับผิดชอบในการเรียน การส่งงาน ซึ่งสาเหตุเกิดจากการขาดความรับผิดชอบต่อตนเอง

๓. คิดค้นหาวิธีการแก้ไขปัญหาโดยการศึกษาเอกสารหลักการทรงงานของในหลวง รัชกาล ที่ ๙ ในแนวคิด “เข้าใจ เข้าถึง พัฒนา” ศึกษาหลักธรรมทางพุทธศาสนา คือ อธิปไตย ๔ (ฉันทะ วิริยะ จิตตะ วิมังสา) และศึกษาแนวคิดด้านการศึกษา คือ ความแตกต่างระหว่างบุคคล (Individual differences) จึงเกิดความคิดว่าการจะแก้ไขพฤติกรรมนักเรียนได้นั้น จะต้องเริ่มจากสิ่งที่นักเรียนชอบ ถนัด สนใจ ทำแล้วมีความสุข นั่นคืองานอดิเรก จึงสร้างนวัตกรรมเพื่อพัฒนาด้านความรับผิดชอบต่องานอดิเรกสู่การเรียน ในชื่อนวัตกรรม “๕ ส สร้างคนดีสู่สังคม” ซึ่งมีกระบวนการ ดังนี้

๑. สติ การปลูกฝังให้นักเรียนทุกคนทำกิจกรรมและเรียน รวมถึงพูดทำ คิด อย่างมีสติ เพราะสติจะทำให้ทำอะไรไม่ผิดพลาด ถึงแม้จะพลาดก็ให้พลาดน้อยที่สุด สติจะเป็นแนวทางสู่ความสำเร็จ

๒. ส่งเสริม สนับสนุน ให้การส่งเสริมสนับสนุนนักเรียนที่มีความรู้ความสามารถ ได้แสดงออก และแสดงความสามารถในด้านต่างๆตามความถนัด

๓. สามัคคี ปลูกฝังให้นักเรียนทุกคนรักและสามัคคีกัน ช่วยเหลือกัน ในการทำกิจกรรมต่างๆ ทั้งในห้องเรียน โรงเรียนและชุมชน

๔. สร้างสรรค์ ข้าพเจ้าได้เปิดโอกาสให้นักเรียนทุกคนได้มีส่วนร่วมในการสร้างสรรค์ผลงาน ทั้งของตนเองและส่วนร่วม ด้วยความมุ่งมั่นตั้งใจ จนงานที่ทำหรือได้รับมอบหมายเกิดความสำเร็จ

๕. สง่างาม เป็นคนเก่งอย่างเดียวไม่พอต้องเป็นคนดี มีน้ำใจ มีความซื่อสัตย์ มีระเบียบวินัย มีความพอเพียง และมีความกตัญญูต่อผู้มีพระคุณ จึงจะมีความสง่างาม สมกับเป็นเด็กดีที่สังคมต้องการ

๔. เมื่อนำนวัตกรรมดังกล่าวไปใช้กับนักเรียนกลุ่มตัวอย่าง (Try out) จำนวน ๓๓ คน เป็นเวลา ๑ ปี การศึกษา พบว่า นักเรียนเป็นผู้มีความรับผิดชอบทั้งด้านการทำงาน การเรียน งานอดิเรก มีความสามารถ

พิเศษที่โดดเด่นอย่างน้อย ๑ ด้านทุกคน (ร้อยละ ๑๐๐) มีคุณธรรม จริยธรรม ทำหน้าที่ของตัวเองได้เป็นอย่างดี กล้าทำในสิ่งที่ถูกต้อง กล้าแสดงออก ตั้งใจศึกษาเล่าเรียน มีผลการเรียนที่ดีขึ้น

๕. หาประสิทธิภาพของนวัตกรรม โดยให้ผู้เชี่ยวชาญ ๕ ท่าน ประกอบด้วยผู้อำนวยการโรงเรียน และหัวหน้ากลุ่มบริหาร ๔ กลุ่มบริหาร ร่วมกันพิจารณาความเหมาะสม ความสอดคล้องของนวัตกรรมต่อการพัฒนานักเรียนด้านความรับผิดชอบ และข้อเสนอแนะเพิ่มเติม โดยใช้แบบประเมินนวัตกรรมแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) พบว่าค่าเฉลี่ยของการประเมินนวัตกรรมอยู่ที่ ๔.๒๕ ซึ่งอยู่ในระดับมาก การตรวจสอบคุณภาพด้านความตรง (validity) โดยให้ผู้เชี่ยวชาญทำการตรวจสอบความสอดคล้องระหว่างค่านิยามของพฤติกรรมความรับผิดชอบกับขั้นตอนการปฏิบัติของนวัตกรรม คำนวณหาค่า IOC: Index Item of Congruence ตามเกณฑ์พิจารณาที่มีคุณภาพและใช้ได้ คือ จะต้องมียาค่า IOC มากกว่าหรือเท่ากับ .๕๐ ขึ้นไป ซึ่งผลการวิเคราะห์เฉลี่ยในภาพรวม พบว่านวัตกรรม มีค่าดัชนี IOC อยู่ระหว่าง .๘๐ - ๑.๐๐ ซึ่งผ่านเกณฑ์ที่กำหนด และยังพบว่านักเรียนมีความรับผิดชอบระยะหลังใช้นวัตกรรมสูงกว่าระยะแรกก่อนใช้นวัตกรรมอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .๐๕ โดยใช้แบบวัดความรับผิดชอบ แต่อาจยังไม่สมบูรณ์หากต้องนำไปใช้กับนักเรียนในจำนวนที่มากขึ้นหรือทั้งโรงเรียน

๖. นำค่าประสิทธิภาพของนวัตกรรมมาทบทวนขั้นตอนกระบวนการ เพื่อการปรับปรุง พัฒนาให้เกิดประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น โดยได้เข้าปรึกษาผู้บริหารและหัวหน้ากลุ่มบริหาร ๔ กลุ่ม ในการประชุมคณะกรรมการบริหารโรงเรียนหนองม่วงวิทยา โดยได้อธิบายขั้นตอนกระบวนการของนวัตกรรม และค่าประสิทธิภาพของนวัตกรรม ซึ่งผู้บริหารและคณะก็เห็นว่าผลการใช้นวัตกรรมและประสิทธิภาพของนวัตกรรมก็ถือว่าอยู่ในระดับดี สามารถนำไปใช้ได้ แต่ได้ให้ข้อเสนอแนะเพิ่มเติมว่าหากนำไปใช้กับนักเรียนกลุ่มใหญ่หรือนักเรียนทั้งโรงเรียนให้ได้ผลเช่นนี้ อาจต้องหาวิธีการโดยเพิ่มแนวคิด/ทฤษฎีเกี่ยวกับการเลียนแบบ โดยครูเป็นแบบอย่าง พานักเรียนทำ และคิดหาวิธีการส่งเสริมให้นักเรียนมีความรับผิดชอบเป็นประจำสม่ำเสมอ ทำเป็นกิจวัตร เป็นนิสัยติดตัวให้เกิดความยั่งยืน หากเพิ่มขั้นตอน/กระบวนการดังกล่าวได้นวัตกรรมน่าจะมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

๗. พัฒนานวัตกรรม โดยศึกษาเอกสาร แนวคิด/ทฤษฎีเพิ่มเติมตามที่คุณเชี่ยวชาญเสนอ เพิ่มขั้นตอนให้ครูเป็นแบบอย่างด้านความรับผิดชอบ เป็นผู้นำพานักเรียนปฏิบัติจริง ประกอบกับใช้ทฤษฎี ๒๑ วัน (Maxwell Maltz, 2017), กฎแห่งการกระทำซ้ำ ของธอร์นไดค์ และโมเดลแบบปล่อยความรับผิดชอบทีละน้อย ของ Fisher And Frey ซึ่งได้นวัตกรรมใหม่ขึ้นมา และเพื่อให้มีความน่าสนใจ จัดจำได้ง่ายประกอบกับนักเรียนในที่ปรึกษาจะเรียกครูว่าแม่ตลอดจนนักเรียนในโรงเรียนส่วนจะอาศัยอยู่กับ ปู่ย่า ตายาย บิดามารดาแยกทางกันขาดความรักความอบอุ่น ซึ่งผู้ปกครองส่วนใหญ่มีฐานะยากจน ผู้สร้างนวัตกรรมต้องทำมาหากิน ไม่ค่อยมีเวลาอบรม ทำให้ข้าพเจ้าต้องคอยให้ความรัก ความอบอุ่น กอดในยามที่เขาทุกข์ กล่อมให้เขาเป็นคนดี เกลาให้เขามีความฉลาด จึงได้ใช้นวัตกรรมว่า รับผิดชอบดี มีชัยแล้วลูก ด้วยนวัตกรรม กอด กล่อม เกลา เขาเรียกเราว่าแม่” โดยมีทั้งหมด ๓ กระบวนการแยกออกเป็น ๓ ก ๑ ม ดังนี้

ก = กอด คือ การให้ความรักความปรารถนาดี ความเมตตา ความห่วงใย ความผูกพันเมื่อปัญหาของนักเรียน โดยครูต้องเข้าถึง เข้าใจนักเรียน เนื่องจากนักเรียนมีความแตกต่างระหว่างบุคคลในด้านการเรียน ความรับผิดชอบและพฤติกรรม โดยครูได้มีการเยี่ยมบ้านนักเรียนทุกคน วิเคราะห์ผู้เรียนเพื่อจัดกลุ่มนำไปสู่การรู้จักนักเรียนรายบุคคล ทำให้ครูทราบว่า คนไหนที่ให้ความรัก ความอบอุ่น ความห่วงใยมากๆ เพราะ

นั่นจะเป็นจุดเริ่มต้นของการให้ความรักก่อนให้ความรู้และความไว้วางใจจากนักเรียน ทำให้เหมือนแม่ที่ทำกับลูก จะทำให้ครูได้เข้าถึงใจพร้อมจะได้รับการพัฒนาความรู้และพฤติกรรม

ก = กล่อม คือ **ส่งเสริมและสร้างแรงจูงใจ** ความรับผิดชอบด้านการเรียนของนักเรียนให้ติดเป็นนิสัย เป็นกิจวัตร ครูส่งเสริม สนับสนุนให้นักเรียนลงมือปฏิบัติจริง โดยครูเป็นผู้ชี้แนะให้คำปรึกษา คอยกำกับ ติดตาม สังเกตพัฒนาการและพฤติกรรมเปลี่ยนแปลง ทั้งนี้ นักเรียนต้องฝึกฝนความรับผิดชอบเมื่อนักเรียนมีนิสัยความรับผิดชอบด้านการเรียนแล้ว ครูควรส่งเสริม สนับสนุนให้นักเรียนได้แสดงความสามารถพิเศษของแต่ละคนตามความถนัด ความสนใจ ทั้งในด้านการเรียนและนอกเหนือการเรียน เช่น งานอดิเรก โดยครูจัดหาเวทีแข่งขัน จัดหาเวทีแสดงออกในระดับต่าง ๆ ให้นักเรียนได้ประกวด แข่งขัน แสดงออก เพื่อให้เกิดความรู้สึกว่าตนมีบทบาท มีที่ยืนในโรงเรียน เป็นที่ ๑ ในด้านที่ตนมีความถนัด

ก = เกลา คือ **แก้ไขให้เป็นดีมีความรับผิดชอบและแก้ไขปัญหา**ด้านการเรียนและความรับผิดชอบของนักเรียน โดยครูต้องดูแล เอาใจใส่นักเรียนแต่ละคนอย่างทั่วถึง ใช้กระบวนการระบบดูแลช่วยเหลือให้นักเรียนเชิงรุก หมั่นเข้าหา หมั่นพูดคุย แสดงความเป็นกันเอง ตรงไหนไม่ดี ไม่ถูก ไม่ต้อง ไม่งาม ไม่เหมาะสม รีบเข้าไปแก้ไข ให้คำปรึกษา สัมภาษณ์ สื่อสารและประสานงานกับผู้ปกครองนักเรียนเพื่อร่วมกันแก้ไขปัญหาด้านความรับผิดชอบของนักเรียนรายบุคคลเพื่อขัดเกลาและปลุกกระตมทางความคิดเชิงบวก

ม = แม่ คือ ทำหน้าที่คอยให้ความรักความอบอุ่น ให้ความเมตตา ความไว้วางใจ แนะนำ ส่งเสริม ช่วยเหลือ เสริมแรง ให้ลูก โดยครูต้องคอยเสริมแรงทางบวกแก่นักเรียน ไม่ว่าจะเป็นการมอบเกียรติบัตร ของรางวัล เงินรางวัล การกล่าวชื่นชม ยินดี ยกย่อง เชิดชูตามโอกาส และการให้กำลังใจ เพื่อให้ให้นักเรียนเกิดความภาคภูมิใจ เห็นคุณค่าของตน และเกิดทัศนคติที่ดีต่อคุณธรรมด้านความรับผิดชอบ ซึ่งจะนำไปสู่ความรับผิดชอบที่ยั่งยืน คือการทำเป็นกิจวัตร

๘. นำนวัตกรรมดังกล่าวไปใช้กับนักเรียน ๓ กลุ่มแรกก่อนซึ่งมีความเกี่ยวข้องโดยตรงกับผู้สร้างนวัตกรรมและถือว่าเป็นกลุ่มเสี่ยงที่ควรได้รับการพัฒนา ก่อน คือ นักเรียนในที่ปรึกษาชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๓/๓ จำนวน ๓๓ คน, นักเรียนในรายวิชาที่รับผิดชอบ จำนวน ๑๘๒ คน และนักเรียนชุมนุม จำนวน ๒๑ คน ในปีการศึกษา ๒๕๖๕ จากนั้นนำกระบวนการของนวัตกรรมขยายผลสู่คณะครูในกลุ่มสาระการเรียนรู้ คณะครูระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๓ และครูทั้งโรงเรียน เพื่อนำไปปรับใช้พัฒนาความรับผิดชอบแก่นักเรียนทั้งโรงเรียน จำนวน ๘๖๓ คน ต่อไป ซึ่งรายละเอียดจะได้อธิบายต่อในหัวข้อ การใช้นวัตกรรม

การใช้นวัตกรรม

นวัตกรรม กอด กล่อม เกลา เขาเรียกเราว่าแม่ เป็นนวัตกรรมที่ผู้ศึกษาได้สร้างขึ้น เพื่อนำมาพัฒนาคุณลักษณะคุณธรรมด้านความรับผิดชอบ แก่นักเรียน ๓ กลุ่มแรก ซึ่งมีความเกี่ยวข้องโดยตรงกับผู้สร้างนวัตกรรมและถือว่าเป็นกลุ่มเสี่ยงที่ควรได้รับการพัฒนา ก่อน คือ นักเรียนในที่ปรึกษาชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๓/๓ จำนวน ๓๓ คน, นักเรียนในรายวิชาที่รับผิดชอบ จำนวน ๑๘๒ คน นักเรียนชุมนุม จำนวน ๒๑ คน จากนั้นนำกระบวนการของนวัตกรรมขยายผลสู่คณะครูในกลุ่มสาระการเรียนรู้ คณะครูระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๓ และครูทั้งโรงเรียน เพื่อนำไปปรับใช้พัฒนาความรับผิดชอบแก่นักเรียนโรงเรียนหนองม่วงวิทยา ตำบลหนองม่วง อำเภอนองม่วง จังหวัดลพบุรี ในปีการศึกษา ๒๕๖๖ จำนวน ๘๖๓ คน โดยมีขั้นตอนทั้งหมด ๔ กระบวนการ แยกออกเป็น ๓ ก ๑ ทม ดังนี้

ก = กอด คือ การให้ความรักความปรารถนาดี ความเมตตา ความห่วงใย ความผูกพันเมื่อปัญหาของนักเรียน โดยครูต้องเข้าถึง เข้าใจนักเรียน เนื่องจากนักเรียนมีความแตกต่างระหว่างบุคคลในด้านการเรียน ความรับผิดชอบและพฤติกรรม โดยครูได้มีการเยี่ยมบ้านนักเรียนทุกคน วิเคราะห์ผู้เรียนเพื่อจัดกลุ่มนำไปสู่การรู้จักนักเรียนรายบุคคล ทำให้ครูทราบว่า คนไหนที่ให้ความรัก ความอบอุ่น ความห่วงใยมากๆ เพราะนั่นจะเป็นจุดเริ่มต้นของการให้ความรักก่อนให้ความรู้และความไว้วางใจจากนักเรียน ทำให้เหมือนแม่ที่ทำกับลูก จะทำให้ครูได้เข้าถึงใจพร้อมจะได้รับการพัฒนาความรู้และพฤติกรรม

ก = กล่อม คือ **ส่งเสริมและสร้างแรงจูงใจ** ความรับผิดชอบด้านการเรียนของนักเรียนให้ติดเป็นนิสัย เป็นกิจวัตร ครูส่งเสริม สนับสนุนให้นักเรียนลงมือปฏิบัติจริง โดยครูเป็นผู้ชี้แนะให้คำปรึกษา คอยกำกับ ติดตาม สังเกตพัฒนาการและพฤติกรรมเปลี่ยนแปลง ทั้งนี้ นักเรียนต้องฝึกฝนความรับผิดชอบเมื่อนักเรียนมีนิสัยความรับผิดชอบด้านการเรียนแล้ว ครูควรส่งเสริม สนับสนุนให้นักเรียนได้แสดงความสามารถพิเศษของแต่ละคนตามความถนัด ความสนใจ ทั้งในด้านการเรียนและนอกเหนือการเรียน เช่น งานอดิเรก โดยครูจัดหาเวทีแข่งขัน จัดหาเวทีแสดงออกในระดับต่าง ๆ ให้นักเรียนได้ประกวด แข่งขัน แสดงออก เพื่อให้เกิดความรู้สึกว่าตนมีบทบาท มีที่ยืนในโรงเรียน เป็นที่ ๑ ในด้านที่ตนมีความถนัด

ก = เกลา คือ **แก้ไขให้เป็นดีมีความรับผิดชอบและแก้ไขปัญหา**ด้านการเรียนและความรับผิดชอบของนักเรียน โดยครูต้องดูแล เอาใจใส่นักเรียนแต่ละคนอย่างทั่วถึง ใช้กระบวนการระบบดูแลช่วยเหลือให้นักเรียนเชิงรุก หมั่นเข้าหา หมั่นพูดคุย แสดงความเป็นกันเอง ตรงไหนไม่ดี ไม่ถูก ไม่ดี ไม่งาม ไม่เหมาะสม รีบเข้าไปแก้ไข ให้คำปรึกษา สัมภาษณ์ สื่อสารและประสานงานกับผู้ปกครองนักเรียนเพื่อร่วมกันแก้ไขปัญหาด้านความรับผิดชอบของนักเรียนรายบุคคลเพื่อขัดเกลาและปลุกกระตมทางความคิดเชิงบวก

ม = แม่ คือ ทำหน้าที่คอยให้ความรักความอบอุ่น ให้ความเมตตา ความไว้วางใจ แนะนำ ส่งเสริม ช่วยเหลือ เสริมแรง ใ้ลูก โดยครูต้องคอยเสริมแรงทางบวกแก่นักเรียน ไม่ว่าจะเป็นการมอบเกียรติบัตร ของรางวัล เงินรางวัล การกล่าวชื่นชม ยินดี ยกย่อง เชิดชูตามโอกาส และการให้กำลังใจ เพื่อให้ให้นักเรียนเกิดความภาคภูมิใจ เห็นคุณค่าของตน และเกิดทัศนคติที่ดีต่อคุณธรรมด้านความรับผิดชอบ ซึ่งจะนำไปสู่ความรับผิดชอบที่ยั่งยืน คือการทำให้เป็นกิจวัตร

๗. นำนวัตกรรมการพัฒนานักเรียนทั้งโรงเรียน ผู้สร้างนวัตกรรมนำกระบวนการของนวัตกรรมขยายผลสู่คณะครูในกลุ่มสาระการเรียนรู้ก่อน ตามด้วยคณะครูระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๓ และครูทั้งโรงเรียน ในการประชุมของแต่ละกลุ่ม เพื่อสามารถนำไปปรับใช้พัฒนาคุณธรรมด้านความรับผิดชอบแก่นักเรียนโรงเรียน ๕หนองม่วงวิทยา ตำบลหนองม่วง อำเภอหนองม่วง จังหวัดลพบุรี ในภาคเรียนที่ ๑ ปีการศึกษา ๒๕๖๖ ในนักเรียนที่ปรึกษาและในรายวิชาของคุณครูแต่ละท่าน

๘. กำกับ ติดตาม รวบรวมผล และสรุปผลการใช้นวัตกรรม ผู้สร้างนวัตกรรมกำกับ ติดตามการใช้นวัตกรรมกับคุณครูในโรงเรียนผ่านการพูดคุย สอบถาม การประชุมหารือ เสนอแนะ พร้อมกับรวบรวมผลการใช้นวัตกรรมของตน และในภาพรวมของโรงเรียน เพื่อรายงานผลและนำเสนอผลการใช้นวัตกรรมต่อผู้บังคับบัญชาตามลำดับต่อไป สามารถแสดงขั้นตอนการใช้นวัตกรรมได้ ดังนี้

กระบวนการใช้นวัตกรรม รับผิดชอบดี มีชัยแล้วลูก ด้วยนวัตกรรม กอด กล่อม เกลา เขาเรียกเราว่าแม่”

ใช้กับนักเรียน ๓ กลุ่มแรกก่อน คือ ในที่ปรึกษา, ในวิชาที่สอน, ในกิจกรรมชุมนุม → จากนั้นนำไปใช้กับนักเรียนทั้งโรงเรียน

ก = กอด คือให้ความ
รัก ความไว้วางใจ
(สัปดาห์ที่ ๑-๒)

การให้ความรักความปรารถนาดี ความเมตตา ความห่วงใย ความผูกพัน เมื่อปัญหาของนักเรียน โดยครูต้องเข้าถึง เข้าใจนักเรียน เนื่องจากนักเรียนมีความแตกต่างระหว่างบุคคลในด้านการเรียน ความรับผิดชอบ และพฤติกรรม โดยครูได้มีการเยี่ยมบ้านนักเรียนทุกคน วิเคราะห์ผู้เรียน เพื่อจัดกลุ่ม นำไปสู่การรู้จักนักเรียนรายบุคคล ทำให้ครูทราบว่า คนไหน ที่ให้ความรัก ความอบอุ่น ความห่วงใยมากๆ

ก = กล่อม คือส่งเสริม
และสร้างแรงจูงใจ
(สัปดาห์ที่ ๓-๔)

ส่งเสริมและสร้างแรงจูงใจ ความรับผิดชอบด้านการเรียนของนักเรียนให้ติดเป็นนิสัย เป็นกิจวัตร ครูส่งเสริม สนับสนุนให้นักเรียนลงมือปฏิบัติจริง โดยครูเป็นผู้ชี้แนะให้คำปรึกษา คอยกำกับ ติดตาม สังเกตพัฒนาการและพฤติกรรมเปลี่ยนแปลง ทั้งนี้ นักเรียนต้องฝึกฝนความรับผิดชอบเมื่อนักเรียนมีนิสัยความรับผิดชอบด้านการเรียนแล้ว ครูควรส่งเสริม สนับสนุนให้นักเรียนได้แสดงความสามารถพิเศษ

ก = เกลา คือ แก้ไขให้
เป็นดีมีความรับผิดชอบ
(สัปดาห์ที่ ๕-๖)

แก้ไขให้เป็นดีมีความรับผิดชอบและแก้ไขปัญหาด้านการเรียนและความรับผิดชอบของนักเรียน โดยครูต้องดูแล เอาใจใส่นักเรียนแต่ละคนอย่างทั่วถึง ใช้กระบวนการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนเชิงรุก หมั่นเข้าหา หมั่นพูดคุย แสดงความเป็นกันเอง ตรงไหนไม่ดี ไม่ถูก ไม่ต้อง ไม่งาม ไม่เหมาะสม รีบเข้าไปแก้ไข ให้คำปรึกษา สัมภาษณ์ สื่อสารและประสานงานกับผู้ปกครองนักเรียนเพื่อร่วมกันแก้ไขปัญหาด้านความรับผิดชอบของนักเรียนรายบุคคลเพื่อขัดเกลาและปลูกกระตมทางความคิดเชิงบวก

ม = แม่ คือ ให้ความรัก
ดูแลเอาใจใส่ทุกเรื่อง
(สัปดาห์ที่ ๗-๘)

ทำหน้าที่คอยให้ความรักความอบอุ่น ให้ความเมตตา ความไว้วางใจ แนะนำ ส่งเสริม ช่วยเหลือ เสริมแรง ให้ลูก โดยครูต้องคอยเสริมแรงทางบวกแก่นักเรียน ไม่ว่าจะเป็นการมอบเกียรติบัตร ของรางวัล เงินรางวัล การกล่าวชื่นชม ยินดี ยกย่อง เชิดชูตามโอกาส และการให้กำลังใจ เพื่อให้ นักเรียนเกิดความภาคภูมิใจ เห็นคุณค่าของตน และเกิดทัศนคติที่ดีต่อคุณธรรมด้านความรับผิดชอบ ซึ่งจะนำไปสู่ความรับผิดชอบที่ยั่งยืน คือการ ทำเป็นกิจวัตร

บทที่ ๔

ผลการใช้นวัตกรรม

จากการนำนวัตกรรม รับผิดชอบดี มีชัยแล้วลูก ด้วยนวัตกรรม กอด กล่อม เกลา เขาเรียกเราว่าแม่ ไปใช้กับกลุ่มเป้าหมาย ๔ กลุ่ม คือ นักเรียนในที่ปรึกษา นักเรียนในรายวิชาและกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนที่ รับผิดชอบ สภานักเรียน และนักเรียนโรงเรียนหนองม่วงวิทยา รวมนักเรียนจำนวน ๘๖๓ คน เพื่อให้บรรลุ วัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ ตามขั้นตอนกระบวนการของนวัตกรรมทั้ง ๔ ขั้นตอนนั้น สามารถแสดงผลการใช้นวัตกรรม ได้ดังนี้

๔.๑ กลุ่มเป้าหมายนักเรียนในที่ปรึกษานักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๓ จำนวน ๓๓ คน
ตารางที่ ๑ แสดงผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเฉลี่ยของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๓/๓ เปรียบเทียบระหว่าง
ภาคเรียนที่ ๑ และภาคเรียนที่ ๒ ปีการศึกษา ๒๕๖๕

ที่	ชื่อ-สกุล	จำนวน อ ร มผ ภาคเรียนที่ ๑	จำนวน อ ร มผ ภาคเรียนที่ ๒	ผลการเรียน เฉลี่ย	ผลการเรียน เฉลี่ย	พัฒนาการ
๑	เด็กชายจิรภัทร จิวอยู่	-	-	๓.๒๕	๓.๓๕	+ ๐.๑๐
๒	เด็กชายฐกฤต เอี่ยมพ้อคำ	-	-	๓.๘๐	๓.๘๕	+ ๐.๐๕
๓	เด็กชายธนภูมิ มณีนิน	-	-	๓.๒๘	๓.๓๘	+ ๐.๑๐
๔	เด็กขายนันทวัตร ไทยพยัคฆ์	-	-	๓.๙๕	๔.๐๐	+ ๐.๐๕
๕	เด็กชายปัญญาวุฒิ อินทเสน	-	-	๒.๓๐	๒.๔๐	+ ๐.๑๐
๖	เด็กชายปารณัท ศรีใจแก้ว	-	-	๒.๗๐	๒.๙๐	+ ๐.๒๐
๗	เด็กชายปารินทร์ บัวรอด	-	-	๒.๓๑	๒.๔๓	+ ๐.๑๒
๘	เด็กชายพีรณัฐ จันทา	-	-	๒.๕๑	๒.๕๖	+ ๐.๐๕
๙	เด็กชายภาคภูมิ สีนมา	-	-	๓.๕๑	๓.๗๔	+ ๐.๒๓
๑๐	เด็กชายสุธีมนต์ จิตรระเบียบ	-	-	๒.๗๓	๒.๕๐	+๐.๒๓
๑๑	เด็กหญิงกรรณิการ์ สิงห์นพ	๑	-	๒.๕๔	๒.๖๔	+ ๐.๒๐
๑๒	เด็กหญิงกัณฑารกร ขำวงศ์	-	-	๓.๒๐	๓.๔๐	+ ๐.๒๐
๑๓	เด็กหญิงกุลภรณ์ จันทนะชาติ	-	-	๓.๘๓	๓.๙๑	+ ๐.๐๘
๑๔	เด็กหญิงจุฑาทิพย์ สุคันธจันทร์	-	-	๒.๙๑	๓.๐๕	+ ๐.๑๔
๑๕	เด็กหญิงญาณิกา เขียวอ้วน	-	-	๓.๘๐	๔.๐๐	+ ๐.๒๐
๑๖	เด็กหญิงณัฐนันท์ ชงกรานต์ทอง	๑	-	๒.๕๐	๒.๕๗	+๐.๐๗
๑๗	เด็กหญิงณิชาภัทร นิตสายทอง	-	-	๓.๑๐	๓.๒๐	+ ๐.๑๐
๑๘	เด็กหญิงนภัสวรรณ ดวนขันธุ์	-	-	๒.๒๕	๒.๓๕	+ ๐.๑๐
๑๙	เด็กหญิงนลินี ชุ่มใจ	-	-	๓.๒๖	๓.๓๖	+ ๐.๑๐
๒๐	เด็กหญิงเบญจวรรณ ยอดโพธิ์	-	-	๓.๒๑	๓.๕	+ ๐.๒๙
๒๑	เด็กหญิงปรียาฉัตร ธรรมะ	-	-	๓.๒๖	๓.๓๔	+ ๐.๐๘
๒๒	เด็กหญิงปิยนันท์ จูเปีย	-	-	๓.๔๐	๓.๕๐	+ ๐.๑๐
๒๓	เด็กหญิงเปรมยุดา ปั้นเจริญ	๔	๒	๒.๓๕	๒.๔๕	+ ๑.๐๐
๒๔	เด็กหญิงพัชรพร จาริกานันท์	-	-	๓.๙๕	๔.๐๐	+ ๐.๑๐
๒๕	เด็กหญิงพิชญา วัตกั้ง	-	-	๓.๖๕	๓.๗๔	+ ๐.๐๙
๒๖	เด็กหญิงพิมพ์มาดา พร้อมเจริญ	-	-	๓.๐๘	๓.๑๓	+ ๐.๐๕

๒๗	เด็กหญิงมนัสนันท์ สิงคบุรี	-	-	๒.๗๖	๒.๘๖	+ ๐.๑๐
๒๘	เด็กหญิงรุจิตรลดา จินดากุล	-	-	๓.๙๐	๔.๐๐	+ ๐.๑๐
๒๙	เด็กหญิงลินลดา ดาวธง	-	-	๓.๙๕	๔.๐๐	+ ๐.๐๕
๓๐	เด็กหญิงศรียุทธา ร้อยลา	-	-	๓.๙๕	๔.๐๐	+ ๐.๑๐
๓๑	เด็กหญิงสิริวิมล ภาคเกษตร	-	-	๓.๕๕	๓.๘๕	+ ๐.๓๐
๓๒	เด็กหญิงสุพิชชา เนียมโสด	-	-	๓.๓๒	๓.๔๒	+ ๐.๑๐
๓๓	เด็กหญิงอรรณา พิศนาวงค์	-	-	๔.๐๐	๔.๐๐	-
รวม		๖	๒	๑๐๖.๐๖	๘๒.๖๑	+๑.๕๒
เฉลี่ยร้อยละ		๑๘.๑๘	๖.๐๖	๒.๖๓๔	๒.๘๔๘	+๐.๒๑๔
คิดจากจำนวนนักเรียน		๓๓ คน	๓๓ คน	๓๓ คน	๓๓ คน	

จากตารางจะเห็นว่า จำนวน ๐ ร มฝ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๓/๓ ในภาคเรียนที่ ๑ มี ๓ คน รวม ๖ ตัว คิดเป็นร้อยละ ๑๘.๑๘ ส่วนภาคเรียนที่ ๒ นั้นนักเรียนติด ๐ ร มฝ จึงมีผลการเรียน ร จำนวน ๒ ตัว (ร้อยละ ๒.๖๓) ส่วนผลการเรียนเฉลี่ยของห้องภาคเรียนที่ ๑ อยู่ที่ ๒.๖๓ ภาคเรียนที่ ๒ อยู่ที่ ๒.๘๔ ซึ่งสูงขึ้น +๐.๒๑ แสดงความรับผิดชอบที่เพิ่มขึ้นของนักเรียนจากการใช้วัตกรรมการสอน

ตารางที่ ๒ แสดงความสามารถพิเศษ และการได้แสดงศักยภาพและความรับผิดชอบรายบุคคลของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๓/๓

ที่	ชื่อ-สกุล	เป็นที่ ๑ ในด้าน	การได้แสดงศักยภาพรายบุคคล
๑	เด็กชายจิรภัทร จิวอยู่	ดูแลตา ยาย	ดูแลตา ยาย ที่ป่วยทั้งที่บ้านและโรงพยาบาลเสมอ
๒	เด็กชายฐกฤต เอี่ยมพ่อค้า	กีฬาฟุตบอล	ดูแลตา ยาย ที่ป่วยทั้งที่บ้านและโรงพยาบาลเสมอ
๓	เด็กชายธนภูมิ มณีนิล	กีฬาฟุตบอล	ช่วยแม่ทำงานบ้าน
๔	เด็กขายนันทวัตร ไทยพยัคฆ์	ดุริยางค์	ร่วมวงดุริยางค์บรรเลงในกิจกรรมต่าง ๆ ในนอก รร.
๕	เด็กชายปัญญาวุฒิ อินทเสน	กีฬาฟุตบอล	ช่วย ทำงานบ้าน
๖	เด็กชายปารณัท ศรีใจแก้ว	ค้าขาย	ช่วยย่าดูแลบ้าน
๗	เด็กชายปารินทร์ บัวรอด	กีฬาฟุตบอล	ช่วยแม่ดูแลบ้านและช่วยแม่ขายของ
๘	เด็กชายพีรณัฐ จันทา	ค้าขาย	ช่วยป้าทำงานบ้าน
๙	เด็กชายภาคภูมิ สีนมา	ค้าขาย	ช่วยตาทำไร่มัน และเลี้ยงไก่หลัง รร. เลิก และวันหยุด
๑๐	เด็กชายสุธีมนต์ จิตรระเบียบ	ฟุตบอล	ช่วยแม่ดูแลบ้านและช่วยแม่ขายของ
๑๑	เด็กหญิงกรรณิการ์ สิงห์นพ	ค้าขาย	ช่วยยายขายของชำ หลัง รร. เลิก และเสาร์-อาทิตย์
๑๒	เด็กหญิงกัณฑารักษ์ ขำวงศ์	งานบ้าน	ช่วยแม่ทำงานบ้านทุกอย่าง ในทุก ๆ วัน
๑๓	เด็กหญิงกุลภรณ์ จันทนะชาติ	ดุริยางค์	ร่วมวงดุริยางค์บรรเลงในกิจกรรมต่าง ๆ ในนอก รร.
๑๔	เด็กหญิงจุฑาทิพย์ สุคันธจันทร์	ดุริยางค์	ร่วมวงดุริยางค์บรรเลงในกิจกรรมต่าง ๆ ในนอก รร.
๑๕	เด็กหญิงญาณิศา เขียวอ้วน	ช่วยแม่ขายของ	ช่วยแม่ดูแลบ้านและช่วยแม่ขายของ
๑๖	เด็กหญิงณัฐนันท์ ชงกรานต์ทอง	ดูแลปู่ที่ป่วย	ช่วยย่าดูแลปู่ที่ป่วย
๑๗	เด็กหญิงณิชาภัทร นิตสายทอง	ช่วยแม่เลี้ยงน้อง	ช่วยแม่เลี้ยงน้องหลังเลิกเรียน
๑๘	เด็กหญิงนภัทรวรรณ ดวนขันธุ์	เลี้ยงน้อง	ช่วยย่าเลี้ยงน้องคนเล็กหลัง รร. เลิก และเสาร์-อาทิตย์
๑๙	เด็กหญิงนลินี ชุ่มใจ	ค้าขาย	ช่วยยายขายของชำ หลัง รร. เลิก และเสาร์-อาทิตย์
๒๐	เด็กหญิงเบญจวรรณ ยอดโพธิ์	การแสดงโคเวอร์แดน	ช่วยยายขายของชำ หลัง รร. เลิก และเสาร์-อาทิตย์
๒๑	เด็กหญิงปรียาฉัตร ธรรมะ	ดุริยางค์เป่าแซก	ร่วมวงดุริยางค์บรรเลงในกิจกรรมต่าง ๆ ในนอก รร.
ที่	เด็กหญิงปิยนันท์ จูเปีย	จิตอาสา	ช่วยเหลืองานแม่และครู ทำเวรห้องทุกครั้ง
๒๒	เด็กหญิงเปรมยุดา บั้นเจริญ	งานบ้าน	ช่วยแม่ทำงานบ้านทุกอย่าง ในทุก ๆ วัน
๒๓	เด็กหญิงพัชรพร จาริกานันท์	ดุริยางค์คีย์บอร์ด	ร่วมวงดุริยางค์บรรเลงในกิจกรรมต่าง ๆ ในนอก รร.

๒๔	เด็กหญิงพิชญา วัตกิง	งานบ้าน	ช่วยแม่ทำงานบ้านทุกอย่าง ในทุก ๆ วัน
๒๕	เด็กหญิงพิมพ์มาดา พร้อมเจริญ	ค้าขาย	ช่วยแม่ทำงานบ้าน
๒๖	เด็กหญิงมนัสนันท์ สิงคบุรี	จิตอาสา	ช่วยเหลืองานแม่และครู ทำเวรห้องทุกครั้ง
๒๘	เด็กหญิงรุจิตรลดา จินดากุล	งานใบตอง	ช่วยแม่ทำงานบ้านทุกอย่าง ในทุก ๆ วัน
๒๙	เด็กหญิงลินลดา ดาวธง	การเรียน	ได้รับรางวัลชนะเลิศในการแข่งขันต่างๆ
๓๐	เด็กหญิงศรียุทธา ร้อยลา	ค้าขาย	ช่วยแม่ทำงานบ้านเลี้ยงไก่
๓๑	เด็กหญิงสิริวิมล ภาคเกษตร	ค้าขาย	ช่วยยายขายของชำ หลัง รร. เลิก และเสาร์-อาทิตย์
๓๒	เด็กหญิงสุพิชชา เนียมโฮส	งานบ้าน	ช่วยแม่ทำงานบ้านทุกอย่าง ในทุก ๆ วัน
๓๓	เด็กหญิงอรรณา พิศนาวงค์	ดุริยางค์เป่าแอมเป็ต	ร่วมวงดุริยางค์บรรเลงในกิจกรรมต่าง ๆ ในนอก รร.
รวม		๓๓	๓๓
เฉลี่ยร้อยละ		๑๐๐	๑๐๐

จากตารางจะเห็นว่า นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๓/๓ ทั้ง ๓๓ คน มีความสามารถพิเศษ มีความดีเด่นเป็นที่ประจักษ์ ร้อยละ ๑๐๐ ได้แสดงศักยภาพของตนออกมาในระดับต่าง ๆ ส่งผลให้ได้รับรางวัล และได้รับคำชื่นชม ซึ่งจะ เป็นแบบอย่างที่ดีด้านความรับผิดชอบให้แก่เพื่อนห้องอื่น ๆ ต่อไป

๔.๒ กลุ่มเป้าหมายนักเรียนในรายวิชาและกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนที่รับผิดชอบ รวมจำนวน ๑๘๒ คน ตารางที่ ๓ แสดงผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเฉลี่ยของนักเรียนในรายวิชาที่รับผิดชอบ เปรียบเทียบระหว่าง ภาคเรียนที่ ๑ และภาคเรียนที่ ๒ ปีการศึกษา ๒๕๖๕

ภาคเรียนที่	รายวิชา	ห้อง	จำนวนผู้เรียน	ผลการเรียน (คน)										รวม
				ร	มส.	๐	๑	๑.๕	๒	๒.๕	๓	๓.๕	๔	
๑	ภาษาไทย ๑	๑/๑	๓๐	-	-	-	-	-	-	-	๒	๓	๒๕	๓๐
		๑/๒	๓๐	-	-	-	-	-	-	-	๒	๕	๒๓	๓๐
		๑/๓	๓๒	-	-	-	-	-	-	๓	๓	๖	๒๐	๓๒
		๑/๔	๓๐	๑	-	-	๒	๑	๓	๓	๕	๘	๗	๓๐
		๑/๕	๒๘	๑	-	-	๑	๒	๓	๒	๘	๕	๖	๒๘
		๑/๖	๓๒	๒	-	-	๒	๑	๔	๔	๑๐	๖	๖	๓๒
รวม			๑๘๒	๔	-	-	๕	๔	๑๐	๑๕	๒๔	๓๓	๘๗	๑๘๒
ร้อยละ			๑๐๐	๒.๒๐	-	-	๒.๗๕	๒.๒๐	๕.๔๙	๘.๒๕	๑๓.๑๙	๑๘.๑๓	๔๗.๐๕	๑๐๐
๒	ภาษาไทย ๒	๑/๑	๓๐	-	-	-	-	-	-	-	๑	๔	๒๖	๓๐
		๑/๒	๓๐	-	-	-	-	-	-	-	๒	๓	๒๕	๓๐
		๑/๓	๓๒	-	-	-	-	-	-	๒	๒	๕	๒๓	๓๒
		๑/๔	๓๐	-	-	-	๑	๑	๑	๓	๖	๑๐	๘	๓๐
		๑/๕	๒๘	๑	-	-	-	๑	๒	๓	๘	๖	๗	๒๘
		๑/๖	๓๒	๑	-	-	-	๑	๔	๔	๙	๖	๗	๓๒
รวม			๑๘๒	๒	-	-	๑	๓	๗	๑๑	๒๘	๓๗	๙๖	๑๘๒
ร้อยละ			๑๐๐	๑.๑๐	-	-	๑.๑๐	๑.๖๕	๓.๘๔	๖.๐๔	๑๕.๓๘	๒๐.๓๒	๕๒.๗๕	๑๐๐

จากตารางจะเห็นว่า นักเรียนมีผลการเรียนเกินระดับคุณภาพดี คือ ๓.๐ ขึ้นไป ในภาคเรียนที่ ๑ ร้อยละ ๗๘.๓๔ ภาคเรียนที่ ๒ ร้อยละ ๘๘.๐๗ (เพิ่มขึ้น + ๙.๗๓) ส่วนจำนวนนักเรียนมีผลการเรียน ๐ และ ร พบว่า ภาคเรียนที่ ๑ ร้อยละ ๒.๒๐ ภาคเรียนที่ ๒ ร้อยละ ๑.๑๐ (ลดลงร้อยละ ๑.๑๐) แสดงถึงว่า นักเรียนมีความรับผิดชอบในการเรียนแต่ละรายวิชามากขึ้นตลอด ๐ ร ร้อยละ ๙๘.๙๐ และมีพัฒนาการที่ดีขึ้นตามลำดับ

ตารางที่ ๕ แสดงผลการประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนในรายวิชาที่รับผิดชอบ
เปรียบเทียบระหว่างภาคเรียนที่ ๑ กับภาคเรียนที่ ๒ ปีการศึกษา ๒๕๖๕

ภาคเรียนที่ / วิชา		ชั้น	จำนวน นักเรียน	ผลการประเมิน(คน)			
				ไม่ผ่าน	ผ่าน	ดี	ดีเยี่ยม
๑	ภาษาไทย ๑	๑/๑	๓๐	-	-	๔	๒๖
		๑/๒	๓๐	-	-	๕	๒๕
		๑/๓	๓๒	-	-	๑๐	๒๒
		๑/๔	๓๐	-	๒	๑๐	๑๘
		๑/๕	๒๘	-	๒	๙	๑๙
	๑/๖	๓๒	-	๓	๑๑	๑๘	
รวม			๑๘๒	-	๗	๔๙	๑๒๖
ร้อยละ			๑๐๐		๓.๘๕	๒๖.๙๓	๖๙.๒๓
ร้อยละของนักเรียนที่ได้ระดับ ดี ขึ้นไป						๙๖.๑๕	
๒	ภาษาไทย ๒	๑/๑	๓๐	-	-	๒	๒๘
		๑/๒	๓๐	-	-	๓	๒๗
		๑/๓	๓๒	-	-	๗	๒๕
		๑/๔	๓๐	-	-	๑๐	๒๐
		๑/๕	๒๘	-	-	๗	๒๑
		๑/๖	๓๒	-	-	๑๒	๒๐
รวม			๑๘๒	-	-	๕๓	๑๘๒
ร้อยละ			๑๐๐	-	๔.๒๖	๒๒.๕๓	๗๗.๔๗
ร้อยละของนักเรียนที่ได้ระดับ ดี ขึ้นไป						๑๐๐	
ร้อยละของนักเรียนที่ได้ระดับ ดี เปรียบเทียบ ภาคเรียนที่ ๑ กับ ภาคเรียนที่ ๒						+ ๓.๘๕	

จากตารางจะเห็นว่า นักเรียนในรายวิชาที่ข้าพเจ้ารับผิดชอบมีผลการประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามค่าเป้าหมายของโรงเรียนในระดับ ดี ขึ้นไป ในภาคเรียนที่ ๑ ร้อยละ ๙๖.๑๕ ส่วนภาคเรียนที่ ๒ ร้อยละ ๑๐๐ (เพิ่มขึ้นร้อยละ +๓.๘๕) แสดงถึงว่านักเรียนมีคุณลักษณะด้านความรับผิดชอบและด้านอื่น ๆ เพิ่มขึ้น

ตารางที่ ๖ แสดงผลการประเมินการอ่าน คิด วิเคราะห์ของนักเรียนในรายวิชาที่รับผิดชอบ เปรียบเทียบระหว่าง ภาคเรียนที่ ๑ กับภาคเรียนที่ ๒ ปีการศึกษา ๒๕๖๕

ภาคเรียนที่ / วิชา		ชั้น	จำนวน นักเรียน	ผลการประเมิน(คน)			
				ไม่ผ่าน	ผ่าน	ดี	ดีเยี่ยม
๑	ภาษาไทย ๑	๑/๑	๓๐	-	-	๘	๒๒
		๑/๒	๓๐	-	-	๑๐	๒๐
		๑/๓	๓๒	-	-	๑๕	๑๗
		๑/๔	๓๐	-	๒	๑๕	๑๓
		๑/๕	๒๘	-	๒	๑๒	๑๔
	๑/๖	๓๒	-	๓	๑๕	๑๔	
รวม			๑๘๒	-	๗	๗๕	๑๐๐

ร้อยละ		๑๐๐		๓.๘๕	๕๑.๑๐	๕๔.๙๕	
ร้อยละของนักเรียนที่ได้ระดับ ดี ขึ้นไป					๙๖.๑๕		
๒	ภาษาไทย ๒	๑/๑	๓๐	-	-	๖	๒๔
		๑/๒	๓๐	-	-	๓	๒๗
		๑/๓	๓๒	-	-	๗	๒๕
		๑/๔	๓๐	-	-	๑๐	๒๐
		๑/๕	๒๘	-	-	๗	๒๑
		๑/๖	๓๒	-	-	๑๒	๒๐
รวม			๑๘๒	-	-	๕๓	๑๘๒
ร้อยละ			๑๐๐	-	๔.๒๖	๒๒.๕๓	๗๗.๔๗
ร้อยละของนักเรียนที่ได้ระดับ ดี ขึ้นไป					๑๐๐		
ร้อยละของนักเรียนที่ได้ระดับ ดี เปรียบเทียบ ภาคเรียนที่ ๑ กับ ภาคเรียนที่ ๒					+ ๓.๘๕		

จากตารางจะเห็นว่า นักเรียนในรายวิชาที่ข้าพเจ้ารับผิดชอบมีผลการประเมินการอ่าน คิด วิเคราะห์ตามค่าเป้าหมายของโรงเรียนในระดับ ดี ขึ้นไป ในภาคเรียนที่ ๑ ร้อยละ ๙๖.๑๕ ส่วนภาคเรียนที่ ๒ ร้อยละ ๑๐๐ (เพิ่มขึ้นร้อยละ + ๓.๘๕) แสดงถึงว่านักเรียนมีด้านความรับผิดชอบในการเรียนเพิ่มมากขึ้น

๔.๔ กลุ่มเป้าหมายนักเรียนโรงเรียนหนองม่วงวิทยาในภาพรวม จำนวน ๘๖๓ คน

ตารางที่ ๑๑ แสดงผลสถิติการไม่มีสิทธิ์สอบปลายภาคเรียน, ผลการเรียนเฉลี่ย, ผลการประเมินกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน และอื่น ๆ ปีการศึกษา ๒๕๖๔ - ๒๕๖๕

รายการ	จำนวน (คน)	ภาคเรียนที่ ๑/๒๕๖๔		ภาคเรียนที่ ๒/๒๕๖๕		พัฒนาการ
		จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	
นักเรียนไม่มีสิทธิ์สอบปลายภาค ปีการศึกษา ๒๕๖๕	๘๖๓	๕๖ คน (๔๘ วิชา)	๕.๘๑๕	๔๑ คน (๓๗ วิชา)	๔.๒๕๗	ลดลง ๑.๕๕๘
ผลการเรียนเฉลี่ยได้ระดับ ๓ ขึ้นไป	๙๒๔/๘๖๓	๔๖.๖๙		๕๓.๑๓๕		+ ๖.๑๗๕
ผ่านกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน โดยรวม	๙๒๔/๘๖๓	๙๕.๕๐		๙๖.๑๔		+ ๐.๖๔
คุณลักษณะอันพึงประสงค์ ดี ขึ้น ไป	๙๒๔/๘๖๓	๘๙.๖๕		๙๒.๒๐		+ ๒.๕๕
อ่าน คิดวิเคราะห์และเขียน ดี ขึ้น ไป	๙๒๔/๘๖๓	๘๖.๐๕		๘๘.๓๐		+ ๒.๒๕

จากตารางจะเห็นว่า นักเรียนโรงเรียนหนองม่วงวิทยามีพัฒนาการด้านความรับผิดชอบที่สูงขึ้น จากสถิติจำนวนนักเรียนไม่มีสิทธิ์สอบปลายภาค ปีการศึกษา ๒๕๖๓ ที่ภาคเรียนที่ ๒ ลดลงร้อยละ ๑.๕๕๘ นอกจากนี้เมื่อเปรียบเทียบผลการประเมินทุกด้านระหว่างปีการศึกษา ๒๕๖๒ และ ๒๕๖๓ ยังพบว่า ผลการเรียนเฉลี่ยของนักเรียนที่ได้ระดับ ๓ ขึ้นไป เพิ่มขึ้นร้อยละ ๖.๑๗๕, นักเรียนผ่านกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนโดยรวม เพิ่มขึ้นร้อยละ ๐.๖๔, นักเรียนมีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ระดับดีขึ้นไป เพิ่มขึ้นร้อยละ ๒.๕๕ และนักเรียนมีทักษะการอ่าน คิดวิเคราะห์และเขียนระดับดี ขึ้นไป เพิ่มขึ้นร้อยละ ๒.๒๕ เหล่านี้ล้วนแสดงให้เห็นถึงผลสัมฤทธิ์เชิงประจักษ์จากการร่วมแรงร่วมใจกันขับเคลื่อนนวัตกรรมสร้างสรรค์คุณดีด้านคุณธรรมความรับผิดชอบของครูทั้งโรงเรียน และการให้ความร่วมมือเป็นอย่างดีในการพัฒนาตนเองของนักเรียนโรงเรียนหนองม่วงวิทยา

บทที่ ๕

ปัจจัยความสำเร็จ ข้อเสนอแนะ และการเผยแพร่

ปัจจัยความสำเร็จ

ปัจจัยแห่งความสำเร็จของการใช้ รับผิดชอบดี มีชัยแล้วลูก ด้วยนวัตกรรม กอด กล่อม เกลา เขา เรียกเราว่าแม่ เกิดจากหลายปัจจัยที่เกื้อหนุน เอื้ออำนวยให้มีผลเป็นที่น่าพึงพอใจ และบรรลุเป้าหมาย ซึ่งสามารถจัดกลุ่มปัจจัยความสำเร็จได้ ๗ กลุ่ม ดังนี้

๑. นักเรียน นักเรียนถือเป็นปัจจัยที่สำคัญที่สุดที่มีผลให้นวัตกรรมนี้บรรลุเป้าหมาย เพราะหากไม่มีนักเรียน หรือนักเรียนไม่ให้ความร่วมมือตามลำดับขั้นตอนของนวัตกรรมย่อมไม่บังเกิดผลให้เห็นเป็นรูปธรรม ซึ่งนักเรียนที่เกี่ยวข้องทุกคนจะต้องมีความพร้อม มีความเข้าใจ ให้ความร่วมมือกับครูผู้ใช้นวัตกรรม ในที่นี้รวมทั้งนักเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง และนักเรียนที่ได้รับการพัฒนาด้วยนวัตกรรมของโรงเรียนหนองม่วงวิทยา ทุกคน นอกจากนี้กำลังใจจากนักเรียนก็ถือเป็นปัจจัยความสำเร็จของการใช้นวัตกรรมนี้เช่นกัน

๒. ครูผู้สร้างนวัตกรรม (ตัวเอง) ด้วยหน้าที่ของครูไม่ได้มีเพียงให้ความรู้แก่ศิษย์เพียงอย่างเดียว หากต้องอบรมสั่งสอน ชัดเกล้าคุณลักษณะนิสัยให้เขาเป็นคนดี มีคุณธรรมจริยธรรมควบคู่ไปด้วย

๓. ผู้บริหารสถานศึกษา ผู้บริหารสถานศึกษาและคณะ ถือเป็นแหล่งกำลังใจสำคัญที่คอยสนับสนุน ส่งเสริม ให้ความช่วยเหลือ ตลอดจนให้คำปรึกษา ในการสร้างนวัตกรรมสร้างสรรค์คนดีในครั้งนี้ โดยเริ่มตั้งแต่การให้โอกาสครูคนหนึ่งได้กล้าที่จะคิดแก้ปัญหาให้กับนักเรียน คอยสอบถามปัญหา ชี้แนะ หาแนวทางในการแก้ไขปัญหาและอุปสรรคที่พบขณะดำเนินการมาโดยตลอด

๔. เพื่อนครู คณะครูและบุคลากรทางการศึกษาโรงเรียนหนองม่วงวิทยาทุกคน ซึ่งอยู่ด้วยกันแบบ กัลยาณมิตรเสมอมา ได้ช่วยเป็นกำลังใจ เป็นที่ปรึกษา ให้คำแนะนำ ช่วยเหลือการดำเนินการนวัตกรรมสร้างสรรค์คนดีมาโดยตลอด ไม่ว่าจะเป็นครูที่ปรึกษาร่วมห้อง ครูสายระดับชั้น ครูกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ที่จะช่วยเผยแพร่และนำนวัตกรรมไปปรับใช้ให้เกิดประโยชน์กับนักเรียนอย่างยั่งยืนสืบไป

๕. ผู้ปกครองนักเรียน ผู้ปกครองนักเรียนเป็นอีกปัจจัยความสำเร็จที่ขาดไม่ได้ เนื่องจากเป็นผู้ที่คอยสนับสนุน ช่วยเหลือ คอยกำกับติดตามพฤติกรรมของนักเรียนที่บ้าน ประสานงานระหว่างครูกับนักเรียน ซึ่งผู้ปกครองให้ความร่วมมือดีมาก นอกจากนี้ยังได้คอยแจ้งข่าวสาร พัฒนาการ และพฤติกรรมที่สังเกตเห็นของนักเรียนให้ครูได้ทราบอย่างสม่ำเสมอ เหล่านี้ล้วนเอื้ออำนวยให้นวัตกรรมมีผลการใช้ที่ประสบความสำเร็จตามที่ตั้งไว้

๖. ชุมชน ชุมชนถือเป็นอีกหนึ่งปัจจัยแห่งความสำเร็จ โดยเฉพาะคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานโรงเรียนหนองม่วงวิทยาและพระอาจารย์ที่วัดวาปีอัมพารามที่คอยเป็นห่วง ใส่ใจ และให้ความสำคัญกับคุณธรรมจริยธรรม ความรับผิดชอบของนักเรียน โดยทุกครั้งที่มีการประชุมคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานฯ ก็จะมีการสอบถามในประเด็นนี้เสมอ และส่งเสริม สนับสนุนให้ทางโรงเรียน นำโดยท่านผู้บริหาร

คณะครูให้ช่วยกันผลักดันให้นักเรียนเป็นคนดี คนเก่ง และมีความสุข สำเร็จการศึกษาตามกำหนด นอกจากนี้ท่านยังได้สอบถามปัญหาอุปสรรค ชี้แนะแนวทาง และให้กำลังใจแก่ข้าพเจ้าในการพัฒนาเด็กเสมอมา

๗. หน่วยงานต้นสังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเป็นอีกหน่วยงาน ที่ได้ส่งเสริม สนับสนุนให้โรงเรียน และครูในโรงเรียนได้ดำเนินกิจกรรมดี ๆ มีคุณค่ายิ่ง ตามโครงการโรงเรียนคุณธรรม สพฐ. จึงส่งผลให้เกิดการคิดค้นและพัฒนานวัตกรรมสร้างสรรค์คนดีขึ้น ซึ่งเกิดประโยชน์สูงสุดแก่ตัวนักเรียนทุกคน และจะพัฒนาต่อยอดด้านคุณธรรมของนักเรียนให้ยั่งยืนสืบไป

ข้อเสนอแนะ

สำหรับข้อเสนอแนะผู้สร้างนวัตกรรมขออธิบายใน ๒ ลักษณะ คือ ข้อเสนอแนะในการนำผลการใช้นวัตกรรมไปใช้ และข้อเสนอแนะในการสร้างนวัตกรรมครั้งต่อไป เพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดทั้งต่อผู้นำนวัตกรรมไปใช้หรือปรับ-ประยุกต์ใช้ และผู้ที่ต้องการสร้างนวัตกรรมใหม่ในการพัฒนานักเรียนต่อไป ดังนี้

๑. ข้อเสนอแนะในการนำผลการใช้นวัตกรรมไปใช้

๑.๑ ผู้สนใจสามารถนำผลการใช้นวัตกรรมนี้ ไปศึกษาเชิงเปรียบเทียบเกี่ยวกับการพัฒนาคุณลักษณะคุณธรรมด้านความรับผิดชอบของนักเรียนกับนวัตกรรมในรูปแบบอื่นได้

๑.๒ ผลการใช้นวัตกรรมนี้ อาจเป็นข้อมูลสำหรับโรงเรียนอื่น ๆ ในการนำนวัตกรรมสร้างสรรค์คนดีในลักษณะนี้ไปปรับใช้กับนักเรียน

๑.๓ ผลการใช้นวัตกรรมนี้ เป็นการศึกษาค้นคว้าพัฒนาการคุณธรรมความรับผิดชอบของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาเฉพาะที่โรงเรียนหนองม่วงวิทยาเท่านั้น หากเป็นกลุ่มนักเรียนในระดับชั้นอื่น เช่น ระดับชั้นอนุบาล ระดับชั้นประถมศึกษา อาจมีผลการใช้นวัตกรรมที่ต่างไปจากนี้ เนื่องจากนักเรียนมีอายุ ประสบการณ์ และระดับความรับผิดชอบที่แตกต่างกัน

๒. ข้อเสนอแนะในการสร้างนวัตกรรมครั้งต่อไป

๒.๑ ควรมีการปรับปรุง พัฒนานวัตกรรมสร้างสรรค์คนดีในคุณธรรมด้านความรับผิดชอบให้มีความทันสมัย เหมาะสม และสามารถใช้ปฏิบัติจริงกับนักเรียนจำนวนมากขึ้น เช่น โรงเรียนขนาดใหญ่ โรงเรียนขนาดใหญ่พิเศษ เป็นต้น เพื่อให้เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผลในการนำไปใช้ครั้งต่อ ๆ ไป

๒.๒ ควรคิดค้นและสร้างนวัตกรรมสร้างสรรค์คนดีในคุณธรรมด้านความรับผิดชอบรูปแบบอื่นๆ เช่น สื่อเทคโนโลยี สื่อประกอบการสอน สื่อผสม เป็นต้น เพื่อความแปลกใหม่ น่าสนใจ เพื่อให้เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผลในการนำไปใช้ครั้งต่อ ๆ ไป

๒.๓ ควรคิดค้นและสร้างนวัตกรรมสร้างสรรค์คนดีในคุณธรรมด้านอื่น ๆ เช่น ความพอเพียง ความกตัญญู ความซื่อสัตย์สุจริต เป็นต้น เพื่อเป็นการสร้างคุณลักษณะที่ดีแก่นักเรียนให้ครอบคลุมคุณธรรมตามโครงการโรงเรียนคุณธรรม สพฐ.

การเผยแพร่

การเผยแพร่วัตกรรม ผู้สร้างนวัตกรรมได้ดำเนินการเผยแพร่ผลงานหลังพบว่านวัตกรรมดังกล่าวสัมฤทธิ์ผลอย่างเป็นรูปธรรม โดยได้เผยแพร่ทั้งภายในและภายนอกโรงเรียน ดังนี้

๑. การเผยแพร่ภายในโรงเรียน

๑.๑ เผยแพร่สู่ครูในกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยจำนวน ๖ ท่านก่อน ในการประชุมกลุ่มสาระการเรียนรู้ฯ ประจำเดือน รวมทั้งนำนวัตกรรมเสนอ และสอดแทรกในกระบวนการสร้างชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (PLC) โดยได้เสนอแนะให้คุณครูในกลุ่มสาระฯ

๑.๒ เผยแพร่สู่ครูในสายระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๓ จำนวน ๖ ห้องเรียน รวม ๑๒ ท่าน ในการประชุมครูในสายระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๓ ประจำเดือน โดยได้เสนอแนะให้คุณครูในสายชั้นทุกท่าน นำแนวทางขั้นตอนของนวัตกรรมไปปรับใช้ในการแก้ปัญหาให้นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๓ ซึ่งพบว่าขาดความรับผิดชอบ ไม่ค่อยส่งงานในรายวิชาต่าง ๆ และนักเรียนยังปรับตัวในระดับชั้นมัธยมศึกษาไม่ได้เช่นกัน โดยใช้วิธีการอธิบายยกตัวอย่าง เล่าประสบการณ์ และนำเสนอผ่านข้อมูลแผนภาพนวัตกรรม

๑.๓ เผยแพร่สู่คณะครูในโรงเรียน ในการประชุมประจำเดือน โดยได้เสนอแนะให้คุณครูทุกท่านได้พิจารณานำแนวทางขั้นตอนของนวัตกรรมไปปรับใช้ในการแก้ปัญหาทั้งนักเรียนในปีที่ปรึกษา และนักเรียนที่สอนในรายวิชาที่รับผิดชอบ ที่ยังขาดความรับผิดชอบในการเรียน การส่งงานตามบริบทของแต่ละห้อง โดยใช้วิธีการอธิบายยกตัวอย่าง เล่าประสบการณ์ และนำเสนอผ่านข้อมูลแผนภาพนวัตกรรม

๒. การเผยแพร่ภายนอกโรงเรียน

๒.๑ เผยแพร่นวัตกรรมฯ สู่คณะครูในโรงเรียน จังหวัดลพบุรี จำนวน ๕๐ คน ในโอกาสที่ได้รับเชิญเป็นคณะกรรมการประกวดระดับจังหวัด ของสำนักงานวัฒนธรรมจังหวัดลพบุรี ได้มีโอกาสเล่าประสบการณ์ วิธีการของนวัตกรรม เพื่อการนำไปปรับใช้และพัฒนาคุณธรรมด้านความรับผิดชอบนักเรียนต่อไป

๒.๒ เผยแพร่นวัตกรรมฯ สู่ผู้ปกครองนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑/๑ จำนวน ๓๐ คน เพื่อให้ผู้ปกครองได้นำแนวทางหรือขั้นตอนของนวัตกรรมไปปรับใช้ในการพัฒนาคุณลักษณะด้านความรับผิดชอบแก่นักเรียนที่บ้านในช่วงวันหยุด หรือช่วงปิดภาคเรียน รวมถึงบุตรหลานในครอบครัวหรือละแวกบ้านในระดับชั้นอื่น ๆ หรือเรียนที่โรงเรียนอื่น ๆ ต่อไป โดยใช้การนำเสนอข้อมูลผ่านแผนภาพนวัตกรรมในแอปพลิเคชันไลน์กลุ่มของห้อง ประกอบกับการพูดคุย สนทนาสอบถามในช่องทางสนทนา การโทรศัพท์พูดคุย หรือการพบปะพูดคุยซึ่งหน้าตามโอกาส

๒.๓ เผยแพร่นวัตกรรมฯ สู่เครือข่ายเพื่อนครูทางสื่อสังคมออนไลน์ ผ่านระบบเฟซบุ๊ก และแอปพลิเคชันไลน์ เช่น กลุ่มเพื่อนมัธยมศึกษาที่ประกอบวิชาชีพครู กลุ่มเพื่อนศึกษาต่อระดับปริญญาโท มหาวิทยาลัยพะเยา ซึ่งทุกคนประกอบวิชาชีพครู เป็นต้น โดยใช้การนำเสนอข้อมูลผ่านแผนภาพนวัตกรรมในแอปพลิเคชันไลน์กลุ่ม ประกอบกับการพูดคุย สนทนาสอบถามในช่องทางสนทนา การโทรศัพท์พูดคุย หรือการพบปะพูดคุยซึ่งหน้าตามโอกาส ซึ่งเพื่อนแต่ละคนได้รับราชการในหลายโรงเรียน หลายจังหวัด และได้รับผิดชอบสอนในระดับชั้นต่าง ๆ ตั้งแต่ประถมศึกษาถึงมัธยมศึกษา ซึ่งจะได้นำแนวทางหรือขั้นตอนของนวัตกรรมไปปรับใช้ในการพัฒนาคุณลักษณะด้านความรับผิดชอบของนักเรียนในแต่ละแห่งต่อไป

บรรณานุกรม

- กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ. (๒๕๔๕). **พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๒ แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๔๕ และ (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๔๓**. กรุงเทพฯ: กระทรวงศึกษาธิการ.
- กัณนิกา บาลจบ และคณะ. (๒๕๕๗). ผลของการใช้โปรแกรมการให้คำปรึกษากลุ่มทฤษฎีพิจารณาเหตุผล อารมณ์ และพฤติกรรมร่วมกับการอบรมเพื่อพัฒนาความคาดหวังในความสามารถของคนที่มีความรับผิดชอบด้านการเรียนและความมีวินัยในตนเอง ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๒. **วารสารบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร**, ปีที่ ๑๑(๕๒), ๕๕-๖๒.
- ทิตนา แชมมณี. (๒๕๔๖). **การพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมและค่านิยม : จากทฤษฎีสู่การปฏิบัติ**. กรุงเทพมหานคร: เสริมสิน พรี่เพรส ซิสเต็ม.
- ธัญญาภรณ์ คำแก้ว และคณะ. (๒๕๖๒). ผลของการให้การปรึกษาแบบกลุ่มด้วยการสัมภาษณ์เพื่อเสริมสร้างแรงจูงใจต่อความรับผิดชอบในการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑. **วารสารวิชาการและวิจัยสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์**, ปีที่ ๑๔(๓), ๑๒๑-๑๓๔.
- นัฏฐกานต์ เหลาแก้ว และคณะ. (๒๕๕๖). ผลของการจัดกระบวนการเรียนรู้โดยประยุกต์การสอนแบบสร้างศรัทธาและโยนิโสมนสิการ ที่มีต่อความรับผิดชอบและความสามารถในการคิดแก้ปัญหาคณิตศาสตร์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑. **วารสารบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร**, ปีที่ ๑๐(๔๙), ๗-๑๖. .
- พระพรหมคุณาภรณ์. (๒๕๔๖). **พจนานุกรมพุทธศาสตร์ ฉบับประมวลธรรม** (พิมพ์ครั้งที่ ๑๒). กรุงเทพฯ: มปท. พุทธศาสนิกฯ. (๒๕๐๕). **แนวแนวจริยธรรม**. กรุงเทพมหานคร: บริษัทศิริพัตต์.
- ไพฑูรย์ สีนลาร์ตัน. (๒๕๖๑). **ปรัชญาการศึกษาเบื้องต้น** (พิมพ์ครั้งที่ ๑๒). กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. มารศรี กลางประพันธ์. (๒๕๔๙). **ความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรม**. สกลนคร: คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร.
- รจรินทร์ ผลนา และศิริพันธ์ ดิยะวงศ์สุวรรณ. (๒๕๕๙). การพัฒนาตัวบ่งชี้คุณลักษณะความเป็นคนดีของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต ๗. **วารสารราชพฤกษ์**, ปีที่ ๑๔(๓), ๑๐๐-๑๑๐.
- สุปชัย โกสีนาม และคณะ. (๒๕๕๘). การพัฒนาการเสริมสร้างวินัยด้านความรับผิดชอบของนักเรียนโรงเรียนบ้านหนองฮี อำเภอพยัคฆภูมิพิสัย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต ๒. **วารสารมหาวิทยาลัยมหาสารคาม (มนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์)**, ปีที่ ๙(๒), ๑๗๙-๑๙๐.
- สำนักงานคณะกรรมการพิเศษเพื่อประสานงานโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ. (๒๕๖๔). **หลักการทรงงาน “เข้าใจ เข้าถึง พัฒนา”**. สืบค้นเมื่อวันที่ ๑ พฤษภาคม ๒๕๖๔. จากเว็บไซต์: <http://www.rdpb.go.th>
- เอกชัย วิสุทโธ, พระมหา. (๒๕๖๒) การจัดการเรียนรู้ตามหลักอริยบท ๔ เพื่อพัฒนาผู้เรียนด้านความรับผิดชอบในการเรียนสาระสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรมระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกสามัญศึกษา อำเภอเมือง จังหวัดหนองคาย. **วารสารสถาบันวิจัยพินิตธรรม**, ปีที่ ๖ (๒), ๒๐๓-๒๑๖.
- Maxwell Maltz, (2017). **Psycho-Cybernetics**. New York: David Mckey Co.
- Melvin L. DeFleur, (1970). **Theories of Mass Communication**. New York: David Mckey Co., pp.122-124.

